

**GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ
GENÇLİK VE SPOR İL
MÜDÜRLÜKLERİNDE ÇALIŞAN
PERSONELLERİN REKREASYONA
BAKIŞ AÇISI İLE REKREASYONEL
SPORA KATILIM İLİŞKİSİ
Yunus YALMAN**

YÜKSEK LİSANS

Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı

T.C.

**BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ GENÇLİK VE SPOR İL
MÜDÜRLÜKLERİNDE ÇALIŞAN PERSONELLERİN REKREASYONA BAKIŞ
AÇISI İLE REKREASYONEL SPORA KATILIM İLİŞKİSİ**

**Yunus YALMAN-2019
BATMAN
Her Hakkı Saklıdır**

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAYI

Dr. Öğr. Üyesi. Zühal KILINÇ danışmanlığında Yunus YALMAN tarafından hazırlanan “Güneydoğu Anadolu Bölgesi Gençlik Ve Spor İl Müdürlüklerinde Çalışan Personellerin Rekreasyona Bakış Açısı İle Rekreasyonel Spora Katılım İlişkisi” adlı tez çalışması 17/05/2019 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan

Doç. Dr. Burak GÜRER

Üye (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Zühal KILINÇ

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Nevzat DİNÇER

İmza

[Signature of Doç. Dr. Burak GÜRER]
.....

[Signature of Dr. Öğr. Üyesi Zühal KILINÇ]
.....

[Signature of Doç. Dr. Ferhat KORKMAZ]
Doç. Dr. Ferhat KORKMAZ
Enstitü Müdürü

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Yunus YALMAN

Mayıs 2019

YEMİN BELGESİ

BATMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BATMAN

Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmenliğine göre hazırlamış olduğum “Güneydoğu Anadolu Bölgesi Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde Çalışan Personellerin Rekreasyona Bakış Açısı ile Rekreasyonel Spora Katılım İlişkisi” adlı yüksek lisans tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünden başka bir bilim kuruluna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi beyan ederim.

17/05/2019
Yunus YALMAN

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜKLERİNDE ÇALIŞAN PERSONELLERİN REKREASYONA BAKIŞ AÇISI İLE REKREASYONEL SPORA KATILIM İLİŞKİSİ

Yunus YALMAN

Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Zühal KILINÇ

2019,

Sayfa 78

Jüri

Doç. Dr. Burak GÜRER

Dr. Öğr. Üyesi Zühal KILINÇ

Dr. Öğr. Üyesi Nevzat DİNÇER

Bu çalışmanın amacı; Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde Çalışan Personellerin Rekreasyona Bakış Açısı ile Rekreasyonel Spora Katılım İlişkisi incelenmiştir. Çalışmaya yaşları 18 ve 60 arasında değişen, Güneydoğu Anadolu Bölgesi illerinde ikamet edip, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personelden toplamda 200 erkek ve bayan katılmıştır. Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri personelinden katılan bireyler tesadüfi yöntem ile seçilmiştir. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmasında SPSS 25 IBM istatistik paket programı kullanılmıştır. Veriler ortalama ve standart sapma olarak özetlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda personelin rekreasyona bakış açısı spora katılım ilişkisi, spora katılım düzeyinin anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Sonuç olarak Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personelin rekreasyona bakış açısı ile rekreasyonel spora katılım ilişkisi kişilerin cinsiyet, medeni durumu, yaş, eğitim durumu ve gelir durumuna göre rekreasyona bakış açısı değişmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Rekreasyon, Spor,

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
THE RELATIONSHIP BETWEEN RECREATION AND RECREATIONAL SPORTS
PARTICIPATION OF THE STAFF OF THE STAFF IN THE SOUTHEASTERN ANATOLIA
REGION

Yunus YALMAN

Batman University Institute of Social Sciences

Department of Recreation Management

Advisor: Dr.Öğr.Üyesi Zühal KILINÇ

2019,

78 Page

Jury

Doç. Dr. Burak GÜRER

Dr. Öğr.Üyesi Zühal KILINÇ

Dr. Öğr.Üyesi Nevzat DİNÇER

The aim of this study is; Participation of Recreational Personnel in Youth Services and Sport Provincial Directorates in Southeastern Anatolia Region to Recreational Sport Participation. A total of 200 men and women ,aged between 18 and 60 and residing in the provinces of the Southeast Region and working in the central organization of the General Directorate of Sports participated in the study, The individuals who participated in the youth services and sports provincial directorates were selected randomly. SPSS 25 IBM statistical package program was used in the evaluation and calculation of the data. Data are summarized as average and standard deviation. As a result of the analyzes, it was found that the participation rate of the personnel to the sport and the participation level in the sport and the level of participation in the sport were significantly higher ($p < 0.05$). As a result, the attitudes of the employees working in the provincial directorates of the Southeastern Anatolia region to the recreational sport and their participation in recreational sports vary according to their gender, marital status, age, educational status and income status.

Keywords: Youth, Youth and Sports General Directorate, recreation, sports,

ÖNSÖZ

Bu çalışmada Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde gençlik spor il müdürlüklerinde çalışan personellerin rekreasyona bakış açısı ile rekreasyonel spora katılım ilişkisi incelenmiştir. Çalışan personelin sportif rekreasyona bakış açısı ile ilişkisinin sağlıklı bir biçimde algılamalarını sağlayıp aynı zamanda toplumda çalışan diğer bireylerin ilgili farkındalığın artırılmasına katkıda bulunmak amacı ile bu çalışmayı gerçekleştirdim.

Böylelikle Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personellerin rekreasyona bakış açılarının bireylerin davranışlarına nasıl etki ettiğini ve onların herhangi bir rekreasyonel spora katılımında bakış açılarının hangi derecede etki ettiğini tespit etmek ve tüm bu saptamalarla alan yazına katkı sağlamak, rekreasyon sporuna yararlı bilgiler sağlamak ve son olarak tespit edilmiş hususların konu ile ilgili yapılacak birçok çalışmaya ışık tutması çalışmamızın asıl amaçları arasındadır.

‘Güneydoğu Anadolu Bölgesi Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde Çalışan Personellerin Rekreasyona Bakış Açısı ile Rekreasyonel Spora Katılım İlişkisi’ konulu yüksek lisans çalışmam sürecinde bana yardımlarını esirgemeyen ve her konuda bana destek veren Zühal KILINÇ hocama teşekkürü borç bilirim.

Ayrıca hayatımda çok önemli bir yeri olan aileme bu süre zarfında bana göstermiş oldukları hoşgöründen ve destekten dolayı çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ.....	I
YEMİN BELGESİ	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ.....	VIII

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Durumu.....	3
1.1.1. Araştırmanın alt problemi	3
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	5

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI

2.1. Gençlik	6
2.1.1. Genç ve Gençlik Kavramları	6
2.1.2. Gençliğin Sınıflandırılması.....	7
2.1.3. Gençlik Merkezleri	8
2.2. Gençlik ve Spor Bakanlığı	8
2.2.1. Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat Şeması	10
2.2.2. Spor Genel Müdürlüğü	11
2.2.2.1. Spor Genel Müdürlüğünün Kuruluşu	11
2.2.2.2. Spor Genel Müdürlüğünün İş ve Sorumlulukları	11

2.2.2.3. Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	13
2.2.2.4. Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığının Görevleri	15
2.3. Zaman.....	17
2.3.1. Zaman Kavramı	17
2.3.2. Serbest Zaman Kavramı ve Temel Fonksiyonları	19
2.3.3. Serbest Zaman Değerlendirmesi	23
2.4. Rekreasyon.....	23
2.4.1. Rekreasyon Tanımları ve Anlamı.....	24
2.4.2. Rekreasyonun Sınıflandırılması	25
2.4.3. Rekreasyonun Özellikleri	28
2.4.4. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri.....	29
2.4.5. Rekreasyonun Gelişimi	32
2.4.5.1. Türkiye ve Dünya’da Rekreasyon	33
2.5. Konuyla Alakalı Literatür Çalışması	35
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	36
3.1. Araştırmanın Modeli	36
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	36
3.3. Veri Toplama Yöntem ve Araçları.....	38
3.3.1 Veri Toplama Araçları	38
3.3.2 İstatistiksel Analiz.....	39
IV. BULGULAR VE TARTIŞMA	40
V. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	48
4.1. Sonuçlar	
4.2. Öneriler	
KAYNAKÇA	50
EKLER.....	
Ek 1 Kişisel Bilgiler	

Ek 2 Rekreasyona Bakış Açısı Ölçeği	
ÖZGEÇMİŞ	

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Ölçeğin Güvenirliliği.....	40
Tablo 2. Ölçek ile İlgili Tanımlayıcı İstatistikler	40
Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özellikleri	41
Tablo 4. Rekreasyona Bakış Açısı Ölçeği ile İlgili Tanımlayıcı İstatistikler	42
Tablo 5. Rekreasyona Bakış Açısının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	43
Tablo 6. Rekreasyona Bakış Açısının Medeni Duruma Göre Karşılaştırılması	44
Tablo 7. Rekreasyona Bakış Açısının Rekreasyonel Spor Faaliyetinde Bulunma Durumu Göre Karşılaştırılması	44
Tablo 8. Rekreasyona Bakış Açısının Eğitim Duruma Göre Karşılaştırılması	45
Tablo 9. Rekreasyona Bakış Açısının Yaşa Göre Karşılaştırılması	45
Tablo 10. Rekreasyona Bakış Açısının Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	46
Tablo 11. Rekreasyona Bakış Açısının Görev Süresine Göre Karşılaştırılması	46

1. GİRİŞ

Kişilerin yaşam döngüsünün başlangıcından son bulmasına kadar insanlar büyür, gelişir ve belirli dönemlerde dururlar. Çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık olarak bilinen bu dönemler ayrılmaz. Gençlik, hem biyolojik hem zihinsel hem de toplumsal bir olgudur. Gençlik dönemi üçe ayrılır: 12-15 yaş aralarındaki ilk gençlik, 15-21 yaş aralarındaki delikanlılık ya da asıl gençlik ve 21-25 yaş aralarında uzamış olan gençlik veya yükseköğrenim gençliği olarak tanımlanır. 1968 yılından bu yana dünyada ve ülkemizde önemli olan gençlik olayları, gençlere daha bilinçli bir bakış atmayı gerektirmiştir. Gençlere sunulan diğer sosyal hizmetlere ek olarak, gençlerin serbest zamanlarının iyi değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Yine dünyada genç nüfus olarak birçok ülkeyi gerisinde bırakan ülkemizde gençlerin serbest zamanlarını değerlendireceği sosyal, kültürel ve kişisel gelişimlerine katkı sağlayacağı ortamlar ele alındığında Gençlik ve Spor Bakanlığının kuruluşuyla bu ihtiyaca büyük bir oranda cevap vermektedir (Genel, 2014).

Gençlik ve Spor Bakanlığımız 14 Temmuz 1922'de 16 kulübün birleşerek, sporu disipline etmek amacıyla Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nı (TİCİ) kurmalarıyla atılmıştır. TİCİ daha sonra lağvedilerek, 1936'da Cumhuriyet Halk Partisi'nin bir yan kuruluşu gibi hizmet veren Türk Spor Kurumuna dönüştürülmüştür. Bir ara rejim görevi gören TSK döneminin 1938'de son bulmasıyla spor yönetimi, Atatürk'ün talimatıyla kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüyle (BTGM) devlet kontrolüne geçmiştir. BTGM, kurulduğunda tüzel kişiliğe haiz ve Başbakanlığa bağlı iken, 1942'de 4235 sayılı Kanunla Milli Eğitim Bakanlığı'na, 1960'ta tekrar Başbakanlığa bağlanmıştır. 1969'da "Gençlik ve Spor Bakanlığı" (GSB) kurularak BTGM, 6 Şubat 1970'te Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle adı geçen Bakanlığa bağlanmıştır. 1982 Anayasası'nın 59. maddesinde spora yer verilmesinden hemen sonra 1983'te Milli Eğitim ve Gençlik ve Spor Bakanlıkları birleştirilmiştir. Bu birleşme sonucunda görevlerini yerine getiremeyince 1986'da "Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü" olarak adı değiştirilmiştir. 2 Mart 1989'da yeniden Başbakanlığa bağlanmış, gençlik faaliyetlerini de kapsayacak şekilde düzenlenmiş ve adı "Spor Genel Müdürlüğü" (SGM) olmuştur.

Bu örgüt uzun bir süre bu şekilde hizmet vermiştir. Örgüt son olarak, 8 Haziran 2011 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak son şeklini alıp hala günümüzde de bu şekilde devam etmektedir. Böylece 2011 yılında kurulan, sporun yanında gençlik çalışmalarına da önem veren Gençlik ve Spor Bakanlığı gerek çalışanlar için gerekse diğer statüdeki bireyler için serbest zamanlarını değerlendirmeleri adına birden fazla projeler sunmakta olup her anlamda destek vermekle birlikte bireylerin gelişimlerine de katkı sağlamaktadır. “Spor Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatları aracılığıyla yürütülen hizmetler kişilere gerek iş hayatında ve gerekse yaşamsal süreç boyunca özgüven duygusu ve planlı yaşam alışkanlığı kazanımı konusunda destek olmakla birlikte kültürler arası farklılıkların esasında zenginlik olduğu bilincini arttırmak, gençlerin ve yetişkinlerin sosyal, ruhsal, kişisel ve bedensel gelişimine katkı sağlamak, bilhassa iş hayatının stresli sürecine karşı sosyal, zihinsel ve bedensel gelişimlerine yardımcı olmaktadır” (Şekeroğlu, 2013).

Tabi yukarıda saydığımız tüm bu fonksiyonların bireylerde yer ettiğini anlayabilmek için bireylerin sportif faaliyetlere karşı bakış açılarının pozitif olması gerektiğini söyleyebiliriz. Tabii bu da kabul edilmeli ki serbest zamanını değerlendirmek için sporu oluşturan unsurların, yani spor alanında kullanılan malzemeler, spor tesisleri, spor yöneticileri, antrenörler ve spor organizasyonların yeterli derecede sunulması ile ilgilidir. “Spor faaliyetlerini oluşturan unsurlardan herhangi birinin eksik olması halinde bireylerin sporun toplumda bir kültür haline gelmesinden veya yaşamın bir parçasını oluşturmamasından bahsetmek mümkün değildir”.

Yukarıda bahsedilen kapsamlardan bakıldığında araştırmamız Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde Gençlik Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personellerin rekreasyona ait bakış açılarının rekreasyonel spora katılımın pozitif yönde personele cevap verip veremediğini ortaya koymak için yapılmıştır.

1.1. Problem Durumu

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personellerin rekreasyona bakış açısı ile rekreasyonel spora katılım ilişkisi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Problemlere çözüm getirebilmek için aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1.1.1. Araştırmanın alt problemi

1. Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personelin katıldıkları serbest zaman etkinliklerini etkileyen nedenler ve faktörler nelerdir?
2. Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personelin rekreasyona bakış açıları nelerdir?
3. Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personelin demografik özellikleri ile rekreasyonel spora katılıp katılmama durumu arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır.
4. Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personelin talep ettiği etkinlik türünün nedenleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Günümüz dünyasında teknolojinin gelişmesi ile birlikte sosyal yaşamın da bir o kadar toplumlar arasında azaldığını dile getirebiliriz. Aslında bu sosyal yaşamın bitişini saptamak ek bir araştırma yapmaya gerek kalmaksızın gözlemlerimiz sonucu da bu kanıya ulaşabiliriz. Tabii tüm bu değişimlerin birey hayatında getirileri kadar bazı ihtiyaçları da beraberinde getirmiştir. Çünkü modern teknoloji, birçok ağır işin pratik şekilde yapılması, insan gücüne duyulan ihtiyacın azalması ve zamanını etkili şekilde kullanmasına olanak tanırken serbest zamanın da artmasına neden olmuştur. Serbest zaman artışına ilişkin değişimlere insanların uyum göstermesi onların hayatlarını kolaylaştırmada, yaşam sürelerini uzatmada ve kendilerine daha fazla zaman ayırarak hayattan zevk almalarını arttırmada önemli katkılar yapmıştır (Karaküçük, 2008).

Rekreasyon faaliyetleri içinde temeli fiziksel egzersize veya çeşitli spor branşlarının rekreatif amaçlı uygulanmasına dayanan ve rekreasyon aktivitelerinin büyük bir bölümünü oluşturan türüne sportif rekreasyon denmektedir.

Günümüzde genel olarak bakıldığında rekreasyonel spora katılım düzeyinin düşük olmasından dolayı bakış açılarının olumlu olması adına çeşitli arayışlar içine giren bireylerin rekreasyonel spora katılımın olumlu katkıları olabileceğini çıkarmak için planlanan bu çalışma araştırmanın amacını göstermektedir. Bu noktadan hareketle, çalışmanın amacı rekreasyonel spora yönelik bireylerin bakış açısı, rekreasyonel spora katılımın asıl nedeni olduğunu ve bakış açısı ile ilgili ilişkisini ortaya koyarak rekreasyon literatürüne katkı sağladığı görülmektedir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Rekreasyon ve spora zaman ayıran kişiler, toplumsal hayatta kendi çevresini olumlu yönde etkiledikleri ve çalışma ortamlarında daha rahatlamış bir psikolojiyle işlerini daha verimli yaptıkları yapılan çalışmalar sonucunda saptanmıştır.

Rekreasyona dair bilinç küçük yaşlardan itibaren verilmeli ve ülkemizde bu konuda ilerleme sağlanabilmesi için kurum ve kuruluşlarda rekreasyona dair katılımın desteklenmesi ve bakış açılarının olumlu yönde olması için çalışmalar yapılmalıdır.

Dolayısı ile bireylerin herhangi bir rekreasyonel etkinlikte oluşan bakış açıları düzeylerinin öncelikle ilgi düzeyine bağlı olduğunu akla getirmektedir. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde çalışanların rekreasyonel etkinliklere yönelik bakış açısı rekreasyonel spora katılım düzeylerinin belirlendiği araştırmalar birkaç adet olsa da bunların sayısının az olduğu görülmektedir. Bu bağlamda rekreasyonel etkinliklere yönelik bakış açısının rekreasyonel spora katılım düzeylerinin belirlendiği çalışmaların ülkemizde yok diyecek kadar az olduğunu söyleyebiliriz.

Çalışma Güneydoğu Anadolu Bölgesi Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personellerin rekreasyona bakış açılarını tespit ederek onların bu bakış açılarının geliştirilmesi rekreasyonel spora katılımın artması konusunda çalışma büyük önem arz etmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Çalışma Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personeller ile sınırlıdır.
- Çalışma 2018-2019 yılları ile sınırlıdır.
- Çalışmada uygulanan ankette Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personellerin vereceği yanıtlarla sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Araştırma da şu temel sayılılardan hareket edilecektir;

- Seçilen örneklem grubunun evreni temsil etmede yeterli olduğu,
- Belirlediğimiz örneklem grubuna uygulanan anketin geçerli ve güvenilir olduğu,
- Çalışan personelin anketleri içtenlikle yanıtladığı,
- Alan yazımızda elde edilen bilgiler gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI

2.1. Gençlik

Kavramsal olarak bakıldığında gençlik, çocuklukla erişkinlik arasında yer alan gelişme, ruhsal olgunlaşma ve yaşama hazırlık dönemidir. Gençlik çağının tanımı bedensel ve cinsel gelişmeye göre yapılıncı başlangıcı da bitişi de belirsiz olmaktadır. Çünkü ergenliğe giriş erken veya geç olabilmektedir. “Gençlik; hem biyolojik ve ruhsal hem de toplumsal bir kavramdır”. “Gençlik çağı üç alt döneme ayrılır. 12-15 yaş arası ilk gençlik, 15-21 yaş arası delikanlılık ya da asıl gençlik ve 21-25 yaş arası uzamış gençlik ya da yükseköğrenim gençliği olarak tanımlanır” (Örteş, 2010). Ana hatlarıyla açıklamaya çalıştığımız gençlik kavramını aşağıda alt başlıklar halinde detaylı vermeye etmeye çalışacağız.

2.1.1. Genç ve Gençlik Kavramları

Gençlik, insan hayatının çocukluk ve yetişkinlik dönemleri arasında kalan dönemdir. Günümüzde batı kültürleri için gençlik kavramı, daha çocuk olmayan ve henüz yetişkinliğe görmemiş kişilere işaret ediyor. “Örneğin Birleşmiş Milletler 15-24 yaş arasındaki insanları genç olarak nitelendiriyor” (Heaven, 2012). Gençlik üzerine birçok çalışma yapılmış ancak gençlik kavramı üzerine ortak bir tanım bulunamamıştır. “Her ülkenin veya topluluğun kendi sosyoekonomik yapısı, sosyal ve gelişim düzeyine göre gençlik tanımları değişebilmektedir”. “Gençlik hakkında yapılan tanımların bazıları gençleri yaş kategorileri açısından, bazıları ise, gençlik döneminin özelliklerine göre bu kavramı ele almaktadır”. “Yani aslında “genç”, “gençlik” kavramları biyolojik, psikolojik, sosyolojik açılardan ele alınabilmektedir” (Eser, 2007).

Bazılarına göre 12-25, bazılarına göre 15-29, bazılarına göre de 18 yaşından 35 yaşına kadar uzanan bir dönem olan gençlik, farklı açılardan yorumlanabilmektedir. Gençlik kavramının tanımı biyolojik, psikolojik ve toplumsal gelişme baz alınarak yapıldığı takdirde, biyolojik-psikolojik ve sosyal gelişmelerin her zaman eşzamanlı olmaması nedeniyle gençlik çağının başlangıcı ve bitişi konusunda da net bir sonuca

ulaşılamamaktadır. “Ancak bütün bu tanımlamalara göre asıl önemli olan gençlerin kendilerini toplumsal aktör olarak görüp görmedikleri ve buna ek olarak da böyle görülüp görülmedikleridir” (Söken,2007). “Yine başka bir araştırmada, birçok uluslararası kurum ve kuruluş tarafından 15-25 yaş aralığı olarak kabul gören gençlik tanımı, gençlerin okul dönemlerinin uzamasına bağlı olarak 15-29 yaş aralığına uzatılmıştır” (Kurtaran, 2008).

2.1.2. Gençliğin Sınıflandırılması

Gençlik dünyanın her toplumunda ergenlikten yetişkinliğe geçiş döneminde olan milyonlarca insanı ilgilendiren bir kavramdır. “Gençlik, araştırmacılar tarafından çeşitli ölçütlere göre sınıflandırılmaktadır”. “Birçok ölçüt göz önünde bulundurularak yapılan ve yaygın kabul gören bir sınıflandırmaya göre şu şekilde ifade edilebilir” (Erkal, 1992).

- “Öğrenci Gençlik Dönemi (Ortaöğretim Gençliği, Yüksek Öğretim Gençliği)”
- “Okul Dışı Gençlik Dönemi (Çalışan Gençlik, Kır Alanı Gençliği, İşsiz Gençlik, Asker Gençlik, Gecekondu Gençliği)”
- “Özel Durumda Olan Gençlik (Fiziki ve Zihni Özürlü Olan Gençlik, Hükümlü ve Tutuklu Gençlik)”
- “Yurt Dışında Yaşayan Türk Gençliği şeklinde sınıflandırılmaktadır”.

2.1.3. Gençlik Merkezleri

Gençlik Merkezleri gençlerin serbest zamanlarını sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerle değerlendirmek, bilgi ve beceri sahibi olmalarına yardımcı olmak amacıyla Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri içerisinde faaliyet göstermektedir.

“Gençlik merkezleri gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal ve kültürel faaliyetlerle değerlendirmelerine imkân tanıyan, kişisel gelişimlerini destekleyen, gençler tarafından çözüm üretilen ve projeler geliştirilen kurumlardır”. “Gençliğin

korunması ve yetiştirilmesiyle ilgili yasal dayanak anayasanın 58.maddesi olarak kabul edilmektedir”. “2002 yılında Türkiye genelinde 74 gençlik merkezi mevcut iken, 2015 yılında bu sayı 198, 2017 yılında ise 259 olmuştur” (Turhan, 2018).

Üye sayılarına bakıldığında 2002 yılında 11.614 üye, 2015 yılında 1.019.552 üye, 2017 yılında ise 791.298 erkek, 838.989 kadın toplamda 1.630.287 üye bulunmaktadır. “Gençlik merkezlerinde yönetim ile gençler arasında koordinasyonu sağlayan, onları yönlendiren ve faaliyet programının hazırlanmasına ve uygulanmasına yardım eden GSB tarafından açılan gençlik liderliği yetiştirme eğitimini tamamlamış kişilere gençlik lideri denir” (Barata, 2015).

2.2. Gençlik ve Spor Bakanlığı

28 Mayıs 1986 tarih ve 3289 sayılı Kanun ile Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü ve Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Milli Eğitim ve Gençlik Bakanlığına bağlı olan ve bütçesini de içeren merkezde tüzel kişilik, İl ve İlçe Müdürlükleri kurulmasına karar verilmiştir. “Bu süreç 1989'a kadar devam etti ve 1989'da 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 1960'ta olduğu gibi Başbakanlığa yeniden bağlandı ve adı “Spor Genel Müdürlüğü” olarak değiştirildi”.

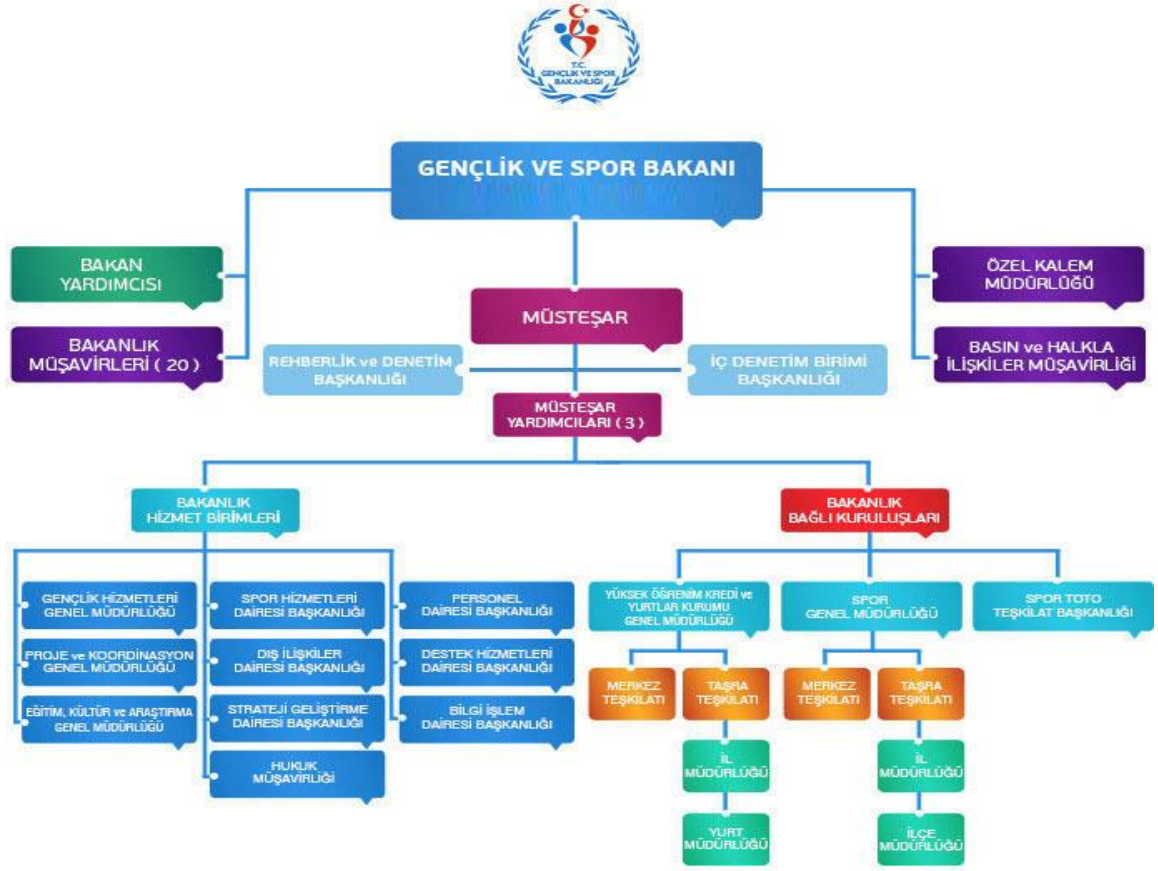
Son olarak, gençlik ve sporda sunulan hizmetleri daha etkin ve yaygın bir şekilde devam ettirmek amacıyla, 03.06.2011 tarih ve 638 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuştur. “Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye göre, Gençlik ve Spor Bakanlığının görevleri şunlardır”: (Turhan, 2018).

- Genç bireylerin maddi ve manevi gelişimini destekleyici strateji tanımlamak,
- Gençlerin temel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak potansiyellerini gerçekleştirmelerini sağlamak,

- “Karar verme ve uygulama süreçlerine ve sosyal hayata etkin katılım için öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetlerde bulunmak”, (Turhan, 2018).
- Gençlerin potansiyellerine artırma adına farklı kurumlar ile işbirliği yapmak.
- Gençlerin ihtiyaçlarına yönelik çeşitli hizmetleri araştırıp ve soruşturmak, onlara öneride bulunmak,
- Gençlik ile ilgili rehberlik hizmetleri sunmak
- Gençlik çalışmaları ile ilgili genel prosedürünü belirlemek
- Gençlik çalışmalarını ve projelerini yürütmek, bu çalışmaları ve projeleri desteklemek, uygulamalarını ve sonuçlarını izlemek,
- “Plan ve programlara uygun olarak gerçekleştirilecek spor faaliyetlerini teşvik etmek için tedbirler almak ve mevzuatına uygun olarak, gelişimini ve yaygın kullanımını teşvik edecek önlemleri almak”,
- “Spor alanında uygulanacak politikaları belirlemek ve uluslararası kural ve yönetmeliklerin uygulanmasını sağlamak”,
- Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yerine getirmek.

2.2.1. Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat Şeması

Gençlik ve Spor Bakanlığının görev ve yetkileri dâhilinde Teşkilat Şeması aşağıdaki gibidir (Şekil 1).

Şekil 1. Gençlik ve Spor Bakanlığı (Erişim Adresi: [http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/35/10 Teşkilat ve Görevleri](http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/35/10%20Teşkilat%20ve%20Görevleri)).

2.2.2. Spor Genel Müdürlüğü

2.2.2.1. Spor Genel Müdürlüğünün Kuruluşu

Spor Genel Müdürlüğü 1921 yılında İstanbul'da bulunan 16 spor kulübünün bir araya gelmesiyle, 14 Temmuz 1922 tarihinde İdman İttifakı adı verilen birlik kurulmuştur. Cumhuriyetin ilanından sonra ise ilk olarak İdman Cemiyetleri İttifakı kurulmuş, daha sonra 1935 yılında Spor Konseyi'nin kararı ile Türk Spor Kurumu faaliyete geçmiştir. Daha sonra Atatürk'ün emri ile hazırlanan Beden Terbiyesi Kanunu ile Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü kurulmuş ve bu kanunun verdiği yetkiler doğrultusunda Başbakanlığa bağlı olarak, bir devlet statüsünde hizmete başlamıştır.

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1942 yılında Milli Eğitim Bakanlığına, 1960 yılında ise tekrar Başbakanlığa bağlanmıştır. “3 Kasım 1969 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması üzerine, 6 Şubat 1970 tarih ve 3/7/707 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle bu bakanlığa bağlanmıştır”. “14.12.1983 gün ve 18251 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 179 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname gereğince, Milli Eğitim ile Gençlik Spor Bakanlığına bağlanmıştır” (Yahşi, 2014).

“Genel Müdürlük 28.05.1986 tarihinde yürürlüğe giren kanun hükümleri doğrultusunda yeniden teşkilatlanmış, yapısal değişikliğe uğramış, maddi imkânları artırılmış ve adı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir”. “2 Mart 1989 tarihine kadar Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak faaliyetlerini yürüten Genel Müdürlük, 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden Başbakanlığa bağlanmış ve adı Spor Genel Müdürlüğü olmuştur” (Barata, 2015).

2.2.2.2. Spor Genel Müdürlüğünün İş ve Sorumlulukları

Spor genel müdürlüğünün görev ve sorumluluklarını mevzuatta edindiğimiz bilgileri şu şekilde sıralayabiliriz (Erturan, 2014).

1. “Vatandaşın ve okul dışı gençlerin fizik, moral, güç ve yeteneklerini sağlayan beden eğitimi, oyun, jimnastik ve spor faaliyetlerini sevk ve idare etmek; gençliğin serbest zamanlarının değerlendirilmesine ilişkin hizmetleri yürütmek, bilgi ve beceri kursları düzenlemek, gençlerin kötü alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirleri almak”.
2. “Yurt içi ve yurt dışı spor faaliyetlerini programlamak, eğitim ve faaliyetlerin esaslarını tespit etmek, yürütmek, bu faaliyetlere ait araç, gereç ve benzeri ihtiyaçları karşılamak”.
3. “Okul dışı izcilik ve spor faaliyetleri ile gençlik faaliyetlerini programlamak, düzenlemek, yönetmek ve gelişmesini sağlamak; spor idarecisi, antrenör, monitör

spor elemanları ve hakemleri yetiştirmek, eğitmek, sayılarını artırmak, eğitim merkezleri kurmak”.

4. Sporcu ve spor kulüpleri ile gençlik derneklerinin tescil, vize ve aktarma iş ve işlemlerini yapmak.

5. “Beden eğitimi ve spor faaliyetleri için gerekli olan gençlik merkezleri, hostelleri, kampları ile saha, tesis ve malzemeleri yaptırmak, işletmek ve bu tesisleri vatandaşın istifadesine sunmak”.

6. “Sporcu sağlığı ile ilgili tedbirleri almak, sporcu sağlık merkezleri açmak, açtırmak, işletmek, işletilmesine yardımcı olmak, sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırmak”.

7. Spor müsabakalarında uluslararası gerekli prosedürü sağlamak.

8. Futbol müsabakalarında ortak bahis (Spor-Toto ve Spor-Loto) tertiplemek

9. “Beden eğitimi ve spor alanındaki teknik bilgi ve spora ilgiyi artıracak yayınlar yapmak, faaliyetlerde bulunmak”.

10. “Gençliğin serbest zamanlarının değerlendirilmesi hususunda diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak”.

11. Uluslararası müsabakalara da gerekli görevleri üstlenmek

12. Kanun kapsamında sporcu ve spor elemanlarını denetlemek.

13. Müsabakalarda başarılı sporculara gerekli ödüller vermek,

14. Bakanlığın verdiği görevleri yapmak.

“Spor Genel Müdürlüğü yapı olarak merkez ve taşra teşkilatından meydana gelir. Merkez teşkilatı ise Ana Hizmet Birimleri, Danışma ve Denetim Birimleri ile Yardımcı Birimlerden oluşur ve gençlik merkezlerinin bağlı olduğu Gençlik Hizmetleri Dairesi

Başkanlığı da Ana Hizmet Birimlerine bağlıdır”. Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Türkiye’de ana çalışma alanı "gençlik" olan tek kamu kuruluşudur.

2.2.2.3. Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

Türkiye’de Gençlik Hizmetleri “1933 yılında 2287 sayılı kanunla Milli Eğitim Bakanlığı Merkez teşkilatı bünyesinde kurulmuş olan Beden Terbiyesi İzcilik Müdürlüğü 1970 yılına kadar her kademedeki okullarda beden eğitimi dersleri ile spor ve izcilik faaliyetleri aracılığıyla, öğrencilerin eğitime yönelik hizmetlerde bulunmuştur”. “Gençliğin, kendisine ve topluma yabancılaşmasının bir görüntüsü olan gençlik sorunları Türkiye’de Planlı Kalkınma Döneminde ele alınmaya başlanmıştır. Dünyada ve ülkemizde önemini özellikle 1968 yılından itibaren duyulan gençlik olayları, gençlik olgusuna daha bilinçli bakmayı gerektirmiştir. Gençlik için öngörülen diğer toplumsal hizmetlerin yanı sıra, gençlerin serbest zamanlarının da iyi değerlendirilmesi gerektiği üzerinde durulmaya başlanılmıştır”. “Ve bu konuda daha ciddi çalışmalar yapılarak Milli Eğitim Bakanlığının sorumluluğunda öğrenci-öğretmen ve okullara götürülen bu hizmetler (beden eğitimi dersleri ile spor ve izcilik faaliyetleri), Cumhurbaşkanlığının 3 Kasım 1969 gün ve 4/1983 sayılı tezkereleri gereğince oluşturulan Gençlik ve Spor Bakanlığına devredilmiştir”. “6 Şubat 1970 gün ve 3/707 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresi uyarınca Milli Eğitim Bakanlığı Beden Eğitimi ve İzcilik Müdürlüğünün uhdesindeki işlerle protokolde belirtilen diğer konuların Gençlik ve Spor Bakanlığına devri kararlaştırılmıştır” (Yahşi, 2014).

Bu çalışmaların devamı olarak ve Türkiye’de serbest zamanı değerlendirmenin öneminin giderek anlaşılması sonucunda 1969 yılı programında açılması ön görülen Gençlik ve Kültür Merkezlerinin ilki Ankara’da 1969–70 yılında uygulamaya geçirildi. “Gençlik ve Kültür Merkezlerinin hedefleri 1969 yılı programında büyük şehirlerde gençlerin serbest zamanlarını değerlendirecek sportif, kültürel ve sosyal faaliyetlerde bulunabilecekleri merkezlerin kurulması için gerekli hazırlıklar Milli Eğitim Bakanlığınca tamamlanacaktır”. Bütün şehir gençliğine açık olacak bu kuruluşların kitaplık, sinema, tiyatro, konser, TV benzeri sosyal, kültürel ve sportif faaliyetleri

organize edebilecek kapasitede olması dikkate alınacaktır (DPT, 2005) şeklinde yer almıştır.

“Sürekli gerçekleştirilen iyileştirme çalışmaları çerçevesinde Gençlik ve Spor Bakanlığının örgüt yapısı içerisinde ana hizmet birimleri olarak Gençlik Sorunları Genel Müdürlüğü, Okul içi Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü, İzcilik ve Serbest Zamanları Değerlendirme Genel Müdürlüğü, Eğitim Genel Müdürlüğü yer almış ve bunun sonrasında 1981 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ilk ve orta dereceli okullara, öğrencilere ve öğretmenlere götürülecek olan Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Faaliyetlerini yürütmek üzere Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Daire Başkanlığı kurulmuştur”. “Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında 8 Temmuz 1982 tarihinde yapılan protokolle bu hizmetler paylaşılmıştır”. “Daha sonra iki ayrı Bakanlıkça yürütülen bu hizmetler Bakanlar Kurulunca çıkartılan 13.12.1983 gün ve 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden kurulan Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına verilmiştir”. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının ana hizmet birimleri arasında yer alan Gençlik Beden Eğitimi ve Okul Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünce okullara, öğrencilere ve öğretmenlere Beden Eğitimi, Spor İzcilik Halk Oyunları, Satranç, Kamp, Kurs, Seminer vb. hizmetler götürülmüştür. “21 Mayıs 1986 gün ve 3289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında kanuna eklenen geçici 6. madde ile daha önce Gençlik Beden Eğitimi ve Okul Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü adını taşıyan Genel Müdürlük Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü adını almıştır”. “Gençlik Beden Eğitimi ve Okul Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünce okullara ve öğrencilere götürülen yurtiçi ve yurtdışı spor faaliyetlerini programlamak ve yürütme görevi de Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğüne devredilmiştir” (Ramazanoğlu, 2018).

“Son olarak 2 Mart 1989 tarih ve 2096 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.1.1989 tarih ve 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 3289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri hakkında Kanun ile 179 ve 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik yaparak Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ana hizmet birimleri arasında bulunan Gençlik Hizmetleri

Genel Müdürlüğü kaldırılarak yapmış olduğu hizmetler, daha önce Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir”. “Bu kuruluş içerisinde Gençlik Hizmetleri Daire Başkanlığı kurularak Gençlik ile ilgili hizmetleri yürütme görevi 18 Mart 1989 tarihinden itibaren bu birime verilmiştir ve bu hizmetler yapılan iyileştirmelerle halen devam etmektedir” (Resmi Gazete, Sayı: 20096).

2.2.2.4. Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığının Görevleri

Madde 4. Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevlerini şu şekilde sıralayabilir: (Turhan, 2018).

- a) Gençlerin serbest zamanlarını birtakım sosyal kültürel ve sportif hedeflere yönelik hizmet ve faaliyetlerde bulunmak, programlamak, düzenlemek, yönetmek ve geliştirmek,
- b) Gençlik faaliyetleri çerçevesinde bulunan görevlilere belirli bir eğitim ve seminer vermek.
- c) Gençlik merkezleri ile bağlantılı gençlik kampları yapmak ve işletmesi ile ilgili işlemleri yürütmek
- ç) Gençlik kampları açıp her türlü alt yapı hizmetlerini tamamlamak ve bu gençlik kampı için birtakım faaliyetler yaparak gençleri buraya çekmek
- d) Gerek ulusal gerekse uluslararası kuruluşlarla gençlere yönelik etkinlikler tertiplemek veya katılmalarını sağlamak
- e) Gençlik haftası ile ilgili ulusal ve uluslararası kutlamalar yapmak
- f) Gençlik faaliyetleri sürecinde her türlü teçhizatı sağlamak
- g) Gençlik çerçevesinde kuruluşlar ile protokol imzalayıp etkinlik sahasını çoğaltmak ve uygulamaya koymak
- ğ) Gençlik sorunları çerçevesinde birtakım araştırmalar yapma,

2.3. Zaman

2.3.1. Zaman Kavramı

Zaman kavramı ile ilgili birçok bilim adamı ilgilendikleri alan doğrultusunda farklı tanımlar yapmışlardır. Bir ekonomist için zaman, para kazanmaktaki en etkili yol iken; bir doktor için zaman hastasını iyileştirmek için verdiği savaştır. Tarih, felsefe ve diğer bilim alanları zamanı farklı yorumlamışlardır. “Bu nedenle zamanın tanımı hakkında ortak bir görüş bulunamamıştır”. “Son derece değerli eşsiz bir kaynak ama para gibi toplanamaz, hammadde gibi depolanamaz, isteyerek ya da istemeyerek harcanmak zorundadır”. “Çünkü zaman tekrar ele geçmeyen bir soyut kavramdır.” şeklinde açıklanmıştır” (Mackenzie, 1985).

Zaman; “bir fiilin, bir iş veya oluşun geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit; meydana gelen olayları sıralamaya yarayan başsız ve sonsuz mücerret, soyut kavramdır” (Karaküçük, 1999). “İnsan yaşamının yerine göre uzun ya da kısa süreli, yinelenmesi olanaksız, başlangıcı ve sonu belli bir saatle ölçülebilen bir bölümdür.” şeklinde açıklanmıştır” (Tezcan, 1991). “Zamanın insanların sonsuzluk ölçüsü olduğunu ve şimdiye kadar zamanla ilgili doğal kabul edilen her şeyin, insan düşüncesinin ürünü ve göreceli olduğunu belirtilmektedir” (Addington, 1993).

“Zaman, olayların birbirini izlemesine bakarak zihinde yaratılan ve yine olayların içinde sürüp gideceği düşünülen, başı sonu belli olmayan soyut kavramdır” (Alaylıoğlu, Oğuzhan, 1968). “Zaman, bir eylemin içinde geçtiği, geçeceği ya da geçmekte olduğu süredir” (TDK, 1983).

“Zaman, insanın yaradılışından bu yana büyük önem taşımıştır. İnsanın gelişmesinde ve hangi alanda olursa olsun mesleki başarısında zaman anlayışının payı büyüktür. Bu, fertler kadar toplumlar için de böyle gelişmiştir.” “Toplumların ileri veya geri zekâlı diye ayrılamayacağını, ülkelerin gelişmişlik ve zenginlik farkları yalnızca

zamanı iyi kullanarak, planlı ve programlı bir şekilde çalışmalarından ve dinlenmelerinden kaynaklandığını ileri sürülmektedir”(Doğruyol, 1990).

Uzay çağını yaşadığımız 21. yüzyılda zamanın kullanımı her yönüyle büyük önem arz etmektedir. Günümüz dünyasında zamanının çoğunu çalışarak geçiren insanların sayısı oldukça azalmıştır. “Şüphesiz ki bu durumun en önemli sebebi teknolojinin hızla gelişmesi ve hayatın hemen hemen bütün safhalarında yer almasıdır. Çok çalışmakla artık çok para kazanılmıyor”. Planlı ve programlı çalışmak günümüz dünyasında en geçerli çalışma şekli olmuştur. “Teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesi sonucunda insanların çalışmaya ayırdıkları zaman kısalmış, bunun doğal bir sonucu olarak da insanların serbest zaman süreleri artmıştır”. “Kalkınmış ülkelerin gelişmemişlik içinde bocalayan ülkelere göre gözle görünür farkı, zamanı değerlendirmekteki kararlılık ve bilinçli olmalarında yatmaktadır.” “Zamanını verimli kullanan ülkeler ve bireyler, gerek sosyal gerekse ekonomik yönden oldukça gelişmiştir”. Günümüz dünyasında planlı ve programlı çalışan insanlar her yönden ileri bir durumdadır”. Zamanı verimli kullanmak, modern insan için bir zorunluluktur. İnsanlar, zamanı iyi programlamak zorundadır (Aktan, 2005).

Çünkü zaman:

1. Tasarruf yapılmayan
2. Avans alınıp, verilmeyen
3. Harcanarak tekrar elde edilmeyen
4. Biriktirilmeyen
5. Sadece kaybedilendir (Baltaş, 1987).

Diğer taraftan zaman, servet elde etmek, ilim tahsil etmek ve sağlık elde etmek için bir hammadde niteliği taşımaktadır.

Zamanı iyi bilip kullanan bir insan;

- Zamanını iyi bir şekilde kullanır.
- Kişi zamanını boşa harcamayıp ders çıkarır.
- Zamanını anlamlı yaşar
- Kişiyi daha düzenli kılar kılar.

“Erişmek istediği amaca her gün zamanını nerelerde harcamak gerektiği hakkında yeterince kendini hazırlar, böylece daha verimli olur ve daha fazla mutlu olmak için serbest zaman ilgilerine ve hobilerine zaman ayırabilir” (Uzunoglu, 1992).

2.3.2. Serbest Zaman Kavramı ve Temel Fonksiyonları

Serbest zaman, kişinin zaruri ihtiyaçlarının dışında kalan, çalışmadığı ve kendi iradesiyle harcayabildiği zamandır (Kılbaş, 2001). “Serbest zaman kavramı, insanların gündelik hayatından ve sıradan işlerinden sonraya kalan süreçte, kendi gelişimlerini sağlamak adına sanat ve spor aktiviteleriyle uğraşmaları olarak da açıklanabilir”. “Bireyler kendi isteğiyle katılımcı oldukları bu aktivitelerle, serbest zamanlarını değerlendirirken kendilerini de yenileme fırsatı bulmaktadırlar”. “Serbest zamanı, ‘kişinin kültürel veya toplumsal faktörlerin etkisinden kurtulması, yaşama bağlanması, yaşamı sevmesi ve yaşamdan zevk alması’ olarak açıklanmaktadır”. Serbest zaman kavramı, eski çağlardan günümüze insan hayatında var olan bir süreçtir (Karaküçük, 2008).

İnsanoğlu, yaradılışından dolayı avlanma, hayatta kalma, çalışma veya bir uğraşa sahip olma isteği taşımasının yanında; çalışmama, kendine zaman ayırma, tembellik etme isteği de taşımaktadır. Tembellik etmenin gerekliliği ile ilgili ilk araştırmaların yapıldığı Antik Yunanda aristokratlar, çok çalışmanın, gerçekte insanı aşağılayıcı bir durum olduğunu ileri sürmektedirler. Bu bağlamda serbest zaman olgusu, insanlığın var

olduğu günden bugüne kadar sahip olmaları için mücadele ettikleri ve yokluğunda acı hissettikleri bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır (Gül ve diğ., 2014).

Günümüzde teknolojinin gelişmesi, eğitim, ekonomi, kültür ve sosyal düzeylerin yükselmesi ile kişilerin serbest zamanlarındaki artış doğru orantılıdır. “İnsanın çalışmaya, uykuya, zaruri ihtiyaçlarına fazla zaman harcaması, kişiyi serbest zamanlarından uzaklaştırmaya neden olurken, aslında serbest vakit, hayatın zorlayıcı dünyasından uzaklaşarak gevşeme, ferahlama ve rahatlama durumuna kaçış olarak değerlendirilmektedir”. Serbest zaman kavramıyla ilişkili literatürde, birçok farklı tanım bulunmakta ve serbest zaman ile serbest zaman çoğunlukla aynı veya benzer kabul edilmekte, hatta bazı tanımlarda aynı anlam çerçevesinde ele alınmaktadır.

Araştırmacılar serbest zaman sürelerini ikiye ayırmışlardır: (Hacıoğlu ve diğ., 2003).

Kısa Süreli Serbest Zaman: “Akşamüstü ve hafta sonları”

Uzun Süreli Serbest Zaman: “Çocukluk, yıllık izin, emeklilik dönemi. Hacıoğlu bu şekilde sınıflandırırken, onun dışında ki araştırmacılar serbest zamanı günlük, haftalık, yıllık ve emeklilik gibi dört farklı kategoride ele alarak sınıflandırmaktadır.”

Günlük serbest zaman: “Her gün yapılan rutin işler ve biyolojik ihtiyaçlar karşılandıktan sonra geriye kalan zamandır.”

Haftalık serbest zaman: Bu durum hafta sonları ile ilgilidir. “Çoğu ülkeler için bu 2 günlük bir süreyi kapsar, çeşitli aktiviteler ya da küçük seyahatler yapmak için yeterlidir.”

Yıllık serbest zaman: “İçinde bulunduğumuz çağ teknolojinin ve sanayinin gelişmesi ile birlikte yıllık serbest zaman için ayrılan süre gözle görülür bir şekilde

artmıştır”. “Geçmişle karşılaştırıldığında günümüzde çalışanların elde ettiği bu zaman bloğu 2 hafta ile 4 hafta arasında değişmektedir”.

Emeklilik serbest zamanı: “İnsanın emeklilik döneminde daha çok serbest zamana sahip olacağı bir gerçektir. Türkiye’de olduğu gibi günümüzde pek çok insan 65 yaşında emekli olurken, bu yaş bazı ülkelerde daha da erken olabilmektedir”. “Serbest zaman sürelerine göre sınıflandırıldığında kısa ve uzun süreli serbest zamanlar ortaya çıkarken, günlük, haftalık, yıllık, emeklilik diye de farklı süre boyutlarını içeren bir sınıflandırma yapılmaktadır”. “Araştırmacılar ayrıca sosyolojik açıdan da serbest zamanı incelemiş ve serbest zamanları değerlendirmenin topluma katkıları olan bir fonksiyon olma gerçeğini de ortaya çıkarmışlardır”.

Buna göre serbest zamanın üç temel fonksiyonundan bahsetmektedir: bunlar; (Karaküçük, 1999).

Dinlenme fonksiyonu, “kişinin bedenen ve ruhen gerilimlerden uzak durması, dinlenme, yenilenme, motive olma ve yorgunluk atma özelliklerine sahip olabilmesidir”. Bu fonksiyon kişinin yenilenmesini ve dinlenmesini, kendini iyi hissetmesini sağlamaktadır.

Eğlence fonksiyonu ise, “eğlenmek, bazen can sıkıntısından kurtulmak için değil, hoş vakit geçirmek ve deşarj olmak, kendini iyi hissetmek için gerçekleştirilmektedir”. Eğlence kişinin hoş vakit geçirmesini, yenilenmesini, motive olmasını sağlarken, sosyalleşmesine de katkı da bulunmaktadır. Eğlenme ve rahatlamayı ifade eden, oyun, spor ve diğer tüm aktiviteler ister aktif, ister 7 pasif olsun kişinin bazı aktivite tiplerine katılma fırsatını sağladığı gibi kendisini geliştirme imkânı da sağlamaktadır.

Gelişim fonksiyonunda, “insanları günlük stresten uzaklaştırırken, daha geniş sosyalleşme alanlarına sahip olmasını sağlayan ve insanın kişiliğini geliştirmesine ve gösterilmesine eğilimli olan faaliyetleri kapsar”. “Kişi iş hayatı dışında isteyerek

katıldığı aktiviteler sonucunda kendisini geliştirebilmektedir”. Örnek olarak yemek kursuna gitmesi gösterilebilir (Karaküçük, 1999).

Kişiler zamanla birbirine yabancılaşırken, serbest zamanlar bu noktada daha çok önem kazanmaktadır. Böylelikle kişinin sosyalleşmesine katkı sağlanması, sosyal fonksiyonla gerçekleşmektedir. İnsanların dinlenmesini, rahatlamasını ve serbest olmasını ifade eden, detente (gevşeme) huzur fonksiyonudur. Kendine vakit ayıran, yenileyen, dinlenen kişi huzurlu ve mutludur. Ancak şehirler ve rutinlik içinde sıkışıp kalan bireyler kendilerini mutsuz ve bunalımda hissederler. Kişiye hayatındaki acı ve kederlerini unutturmaya yardımcı olan, bunalımdan kurtaran eğlence fonksiyonunun bir parçası olan oyunlar kişiye kendini iyi ve mutlu hissettirir. Ekonomik sistemler için serbest zamanın da fonksiyonu bulunmaktadır. Dinlenme, çalışmanın karşısı olarak gösterilip, bir tüketim olayı olarak karşımıza çıkarken, ekonomik özelliğe de sahip olmaktadır. Dinlenme, zaman ve para israfı olarak görülürken, ekonominin de önemli bir motoru haline gelmektedir. “Çalışma saatlerinin azalması, serbest zamanın artması kişilerin yetenek ve özelliklerinin ortaya çıkmasıyla, yeni bir iş gücü doğmuştur”. “Bu iş gücü arz içerisindeki üreticileri tüketici konumuna geçirmektedir”. “Bu nedenle de, serbest zaman artık tüketim zamanı haline gelmektedir” (Hacıoğlu ve diğerleri, 2003). Kişiler serbest zamanlarında yaptığı aktivitelere gönüllü katılıp, keyif almak isterler, bunun için de serbest zamanlarını etkili, anlamlı ve verimli değerlendirmeye çalışmaktadırlar.

2.3.3. Serbest Zaman Değerlendirmesi

Kişinin zevk ve doyum sağlamak amacıyla, kendi özgür iradesi ile bir aktiviteye katılmasına serbest zaman değerlendirme denir. Serbest zamanları değerlendirmenin önemli özelliklerinin ilki, kişinin aktivitelere gönüllü katılmasıdır. Özgür zamanlar içinde, bireye doyum veren ve çok çeşitlilik gösteren serbest zaman aktivitelerini kişinin kendi dürtüleri belirlemektedir. “Sınırlamaları olmayan serbest zaman değerlendirme faaliyetleri, insan mekanizmasının fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından meydana gelmektedir. Yapılan etkinlik fiziksel, zihinsel, toplumsal veya duygusal aktiviteler

olabilmektedir”. Amaçları olan bu aktivitelerin değeri kişiden kişiye değişmektedir (Tezcan, 1977).

Serbest zaman değerlendirilmesi insanlar için ihtiyaç duyulan bir olaydır. Ancak önemli olan serbest zamanları etkili ve verimli olarak değerlendirebilmeyi bilmek gerekir. Serbest zaman yerinde ve değerli kullanılabildiğinde, insana kendi özgürlüğünü yaşama ve kendini bulma olanağı tanımaktadır. “Kişinin etkinliklere katılma sebepleri, zaman geçirmek, serbest zamanı zevk alarak değerlendirmek, işten ve monotonluktan uzaklaşmak, yeni deneyimler yaşarken, yeni arkadaşlarla tanışmak, sosyalleşmek, yaratıcılık duygusunu tatmak, bir şeyler başarma duygusunu yaşamak ve kendini değerli hissetmek etkinliklere katılma ihtiyacı olarak sayılabilir”. “Serbest zamanın iyi değerlendirilmesi; kişinin kendini ifade etmesine, yaratıcılığını geliştirmesine, yeni deneyimler kazanmasına, toplumsal çevresini geliştirmesine ve üretkenliğini arttırmasına da imkân sunmaktadır” (Kılbaş, 2001).

Serbest zaman değerlendirmeleri kişiden kişiye değiştiği için, kişilerin serbest zamanlarını ne kadar kaliteli değerlendirdikleri önemli bir durum haline gelmektedir. Bazı araştırmacılara göre, serbest zamanların her zaman olumlu sonuçları olmayacağını, farklı durumlarda olumsuz sonuçlarda ortaya çıkarabileceğini savunmuşlardır. İnsanların serbest zamanlarında sorun yaratan etkinlikler yapabileceğini kabul etmeyenlere karşılık, farklı bir bakış açısıyla serbest zamanı değerlendirmişlerdir. Serbest zamana karşı iyi bir bakış açısı olması, genellikle zararsız ve iyi bir durummuş gibi algılanması zaman zaman sorunları beraberinde getirmiştir. “Çünkü serbest zamanın yıllardır yararlı olduğuna inanılmış ve hiçbir olumsuzluğa imkân yaratmayacak biçimde açıklanmıştır”. İnsanların serbest zamanlarında problem yaratan aktiviteler yapabileceklerini kabul etmemişlerdir. Oysa serbest zaman; zararlı ve olumsuz birçok olayı beraberinde getirmiştir. Bu yüzden, bugün serbest zamanın fırsat mı yoksa risk mi olduğunu tartışmışlardır. “Bunun için serbest zamanın olumlu ve faydalı sonuçlar ortaya çıkartması için, nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda çok dikkatli ve bilinçli hareket edilmesi gerekmektedir” (Sivan ve Ruskin, 2000).

Serbest zamanın bireyler için olumlu ya da tam aksine olumsuz olması nedeniyle; serbest zaman seçimlerinin doğru ve mantıklı yapılması önemli bir unsurdur. Serbest zaman etkinliklerinde serbest geçmiş zaman, değersiz uğraşı sonuçları ortaya çıkmamalı ve kötüye kullanılmamalıdır. Bu nedenle serbest zamanları değerlendirirken, dikkatli ve temkinli plan yapılmalıdır. “Serbest zaman faaliyetleri insanın fiziksel, zihinsel-ruhsal, bilişsel ve yaşam kalitesini arttırırken, toplumsal yönden de birçok katkı sağladığından değerlendirmesi ona göre yapılmalıdır” (Sivan ve Ruskin, 2000). Kişilerin beklenti ve ihtiyaçları her gün değişirken, yenileri de eklenmektedir. “İnsanların serbest zamanlarda gösterdikleri yaşam tecrübeleri farklılaşıp, çeşitlenirken, zamanla değişen toplumlar ve insanlar serbest zamanı değerlendirmede yeni yaklaşımlar ortaya çıkarmışlardır”. Serbest vaktin kullanım değeri başkalaştıkça anlamı da değer kazanmaktadır.

2.4. Rekreasyon

2.4.1. Rekreasyon Tanımları ve Anlamı

Rekreasyon kavramı ile ilgili yazın çalışmalarına bakıldığında birçok tanım bulunmaktadır (Çetinkaya, 2011). “Recreatio kelimesinden türeyen rekreasyon ve serbest zaman bütün insanların hayatına bir şekilde dokunur ve bu dokunuş, bireyin yararlı ve gönüllü aktivitelere katılımını içerir”. Bireyin, serbest zamanında ruhsal ve fiziksel açıdan doyuma ulaşabilmek için kendi arzusu ve isteği ile katıldığı aktiviteler rekreatif aktivitelerdir (Edginton, vd., 2006).

Bir tiyatro oyunu izlerken, gezerken, müze ziyaretlerinde ya da en rahat ulaşılabilir hali ile yerel bir parkta vakit geçirirken birey bir şekilde rekreatif bir aktivitenin içerisinde yer almış olur. Söz konusu rekreasyonel aktivitelerin bireyin sosyalleşmesine katkı sunduğu söylenebilir. Kaliteli bir sosyalleşme imkanı (Edginton, vd., 2006) sunmasının ötesinde rekreasyon katılımcılara fiziksel, duygusal, felsefi ve sağlıkla ilgili diğer ihtiyaçlarını karşılama noktasında da önemli faydalar sağlar.

Kadınlarda meme kanseri riski üzerine yapılan bir araştırmada rekreasyonel fiziksel aktivitenin meme kanseri riskini azalttığı bulgusuna rastlanılmıştır. Aynı zamanda araştırmacılar yaşam boyu fiziksel aktivitenin önemine dikkat çekerek en faydalı dönemi 14-20 yaş arası dönem olarak işaret etmiştir. Literatürde benzer faydalara ulaşılabilir. “Bu faydaların sunulacağı çalışma alanlarını hastaneler, parklar, müzeler, şirketler, devlet birimleri, kar amacı gütmeyen kuruluşlar ve daha birçok alan ile ilişkilendirmiş ve düzenli serbest zaman hizmetlerinin hızlı bir şekilde büyümesinin çalışılacak yeni rekreasyonel alanları oluşturduğunu belirtmiştir”. Rekreasyonun çalışma alanları dikkate alındığında rekreasyonun pek çok alanı kapsayan multi-disipliner bir yapı niteliği taşıdığı (Argan, 2007) ifadesi desteklenebilir.

Neredeyse bütün aktivitelerde rekreasyonun faydası topluma yansır fakat bu faydalar ekonomik beklentilerin artması ile daha sık araştırma konusu haline gelmiştir (Brown, 2009). “Bu rekreasyonel aktiviteler, olumsuz çevre şartlarının kişide neden olacağı stresi azaltabilmekte bunun yanı sıra, bireyin ruhsal ve bedensel sağlığına ve sosyal hayatının gelişimine olumlu katkılar sunmaktadır” (Özer, 2014).

2.4.2. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyonun gruplandırılması konusunda dikkat çeken özellik kişinin rekreasyon etkinliğine katılımına neden olan amaç, arzu, zevk, fiziki tercihler olmak üzere sıralanabilir. Bununla birlikte rekreasyon etkinliğini belirleyici etmenlere göre de sınıflandırmak mümkündür. Amaç ve çeşitli kıstaslar adı altında iki özellik belirleyerek aşağıdaki sınıflandırmayı yapılmıştır (Karaküçük, 2008)

Amaçlarına göre;

- a. Sanatsal amaçlı
- b. Dinlenme amaçlı
- c. Kültürel amaçlı

- d. Sportif amaçlı
- e. Toplumsal amaçlı
- f. Turizm amaçlı
- g. Rehabilitasyon amaçlı

Çeşitli kıstaslara göre;

- a. Zamanın süresine göre
- b. Kullanılan alanlara göre
- c. Yaş faktörüne göre
- d. Etkinliğe katılanların sayısına göre
- e. Sosyolojik muhtevaya göre

Bir diğer yaklaşım ise Gökmen'in önerdiği kıstaslardır;

- a. Beceri (el yatkınlığı) gerektiren etkinlikler
- b. Zihinsel etkinlikler
- c. Bedensel beceri gerektiren etkinlikler
- d. Toplumsal ağırlıklı etkinlikler

Etkinliklere katılma şekline göre yapılan sınıflandırma ise;

- a. Etkili rekreasyon: İnsanların aktif rol aldıkları, bahçe düzenleme, yüzme, halı saha maçı vb. gibi rekreasyon etkinlikleridir.

b. *Edilgen (pasif) rekreasyon*: İnsanların aktif rol almadıkları, seyirci olarak maç izleme, tiyatro, sinema vb. serbest zaman değerlendirme etkinlikleridir (Hazar, 2009).

Serbest zamanların aktif bir rekreasyon etkinliğiyle değerlendirilmesi, bireyin bedensel ve ruhsal gelişmesine olumlu katkı yapmasının yanında çevrenin ve toplumun gelişmesine de katkıda bulunur. Birey bir taraftan kendini geliştirip gerçekleştirirken, öte yandan yaptıkları, yarattıkları başkalarından gördüğü ilgi ve kazandığı beğeni oranında güven duygusu artar, mutlu olur. Buna göre fonksiyonel açıdan rekreasyonu aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır: (Hazar, 2009).

a. *Estetik rekreasyon*: “Ünlü sanat ve spor etkinliklerinin daha eğitimli ve gelir düzeyi çok yüksek kişiler tarafından takip edilmesi vb. gibi”.

b. *Sosyal rekreasyon*: “Sosyalleşmek amacı ile yapılan, kutlamalara katılmak, arkadaş-akraba ziyaretleri vb. etkinlikler”.

c. *Sağlık rekreasyonu*: “Sağlığı koruyucu, aktif, tedavi edici etkinlikler ile serbest zamanlarını değerlendirmek”.

d. *Sanatsal rekreasyon*: “Kişilerin sanatsal beceri ve yeteneklerini geliştirip gösterdikleri etkinlikler”.

e. *Fiziksel rekreasyon*: “Aktif olarak katılım gerektiren, açık ve kapalı alanlarda yapılabilen etkinlikler”.

f. *Turistik rekreasyon*: “Kişilerin turizm programlarına katılarak ya da planlayarak yaptıkları serbest zaman değerlendirme etkinlikleri”.

g. *Ticari rekreasyon*: “İnsanların ücret karşılığında katıldıkları sportif, kültürel, turistik serbest zaman değerlendirme etkinlikleri”.

2.4.3. Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyonun birden çok alanı vardır ve bu alanlara bireyin katılmadaki amaçları doğrultusunda rekreasyon ortak bir amaç olmaktadır. Bu ortak amaç, rekreasyonun özelliklerini belirtmektedir. Rekreyona ait temel özellikler şu şekilde bir arada toplanmıştır (Gümüş, 2016):

- Rekreasyon çalışmaları, serbest zamanda yapılır ve her yaştaki ve cinsteki insanların bu faaliyetlere katılmalarına imkân verir.
- Rekreasyon faaliyetleri, her türlü açık ve kapalı alanlarda, her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir.
- Rekreasyon, çok çeşitli çalışma içerir, katılımcıya haz verir ve tatmin sağlar.
- Rekreasyon, bir çalışma gerektirir. Bu faaliyetler, fiziksel, zihinsel, toplumsal ya da duygusal olabilir.
- Rekreasyon, çalışma yaparken bir başka çalışmaya ilgi duyma ve çalıştırmayı imkânı sağlar.
- Rekreasyon, toplumun kültürüne, ahlâkına, törelerine ve manevi değerlerine uygun olmalıdır.
- Kişilerin psikolojik yapılarını, sosyal ve fiziksel bünyelerini, sağlıklarını, vatandaşlık duygularını ve diğer kişilik geliştirici özelliklerini taşımaktadır.
- Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi gönüllülük esasına dayanır.
- Rekreasyon faaliyetleri özgürlük hissi verir.
- Rekreasyon tembellik karşıtı bir etkinliktir.
- Rekreasyon serbest zamanlarda yapılır.
- Haz ve neşe verir.

2.4.4. Rekreyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri

İnsan varoluşundan bu yana göreceli olarak zamanını bilinçli ya da bilinçsiz olarak ihtiyaçları doğrultusunda düzenlemesi gerekmiştir. İnsanlığın gelişimi ile birlikte bu ihtiyaç artmış ve ilkel dönemden günümüze kadar yaşanan toplumsal, endüstriyel ve

teknolojik gelişmeler serbest zaman ve rekreasyonun oluşumunu etkilemiştir. Doğaüstü güçler için düzenlenen törenler, dinsel kökenli tapınmalar ve av organizasyonları gibi ilkel dönemde ortaya çıkan etkinlikler serbest zaman ve rekreasyonun ilk örneklerini oluşturmuştur. Toprağın ekilip biçilmesi, tarım toplumlarına geçiş gibi etkiler rekreasyon alanında büyük bir etki yaratmazken insanların daha örgütlü hareket etmesi ile birlikte dini kutlamaların geliştirilmesi, hasat veya bahar bayramları, topluluklar arası düğün vb. kutlamaların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Endüstrinin gelişmesi, üretim şekillerinin değişmesi ile birlikte çalışan sınıfların serbest zamanlarında artış gözlenmeye başlanmıştır. İnsanlar daha organize ve örgütlü hareketle rekreasyonun oluşmasına katkı sağlamıştır. Teknolojideki gelişmeler ve kentli yaşam tarzı rekreasyona ihtiyacı arttırarak sektör haline gelmesini sağlamıştır. İnsanlar artık sahip oldukları serbest zamanlarını değerlendirmek için rekreasyona ihtiyaç duymaktadırlar. Alandaki araştırmalar rekreasyonu oluşturan faktörleri aşağıdaki gibi sıralamaktadır (Karaküçük, 2008).

İş zamanının azalması ve serbest zamanın artması; Üretim devrimi sayesinde bir insan gücü ile yapılan bir birim üretimin makineler yardımıyla katlanarak artması, bu sayede bir tarla da ya da fabrika da çalışanların iş yükünün büyük bölümünü makinelerin yapması çalışanların serbest zamanlarını arttırmıştır. Verimlilik artmış, çalışma şartları iyileştirilmiş, evden ya da uzaktan çalışma gibi yeni mesai kavramları geliştirilerek serbest zamanların artışına katkı sağlamıştır. Kentleşme: “Tarihsel dönüm noktası olarak görülen Endüstri Devrimi ayrıca nüfusun artmasına ve köylerden kentlere göçün artmasına neden olmuştur” (Adıgüzel ve Yüksel, 2011).

Kentler günlük yaşamları, çalışma koşulları, toplumsal ilişkileri ile köylerden büyük farklılıklar gösterir. Görünüşte birçok kişi ile ilişki kurulmuş gibi gözükse de bu ilişkiler yüzeysel ve soyuttur. “Kendini yalnız hisseden insan kent içindeki açık veya kapalı alanlara ya da doğrudan kent dışındaki doğal ortamlara yönelmektedir” (Karaküçük, 2008).

Kişisel gelirin artması: Kişisel gelirin yüksek olması, rekreasyon etkinliklerinin çeşitli ve sayısının çok olduğu toplumlarda gözlenen bir durumdur. Özellikle kentli yaşamda alınan her hizmet karşılığı bir bedel ödenmesine alışılmıştır. Aynı şekilde rekreatif etkinlikler için de günümüzde ekipman temin etmek önemli yer tutar. “Bununla birlikte ulaşım ve yiyecek içecek gibi ek harcamalar da eklendiğinde rekreatif etkinliğin maliyetleri artar”. Bu maliyetleri maddi olarak karşılama gücüne sahip olanların rekreasyona katılımı yüksek olmaktadır. Gelir düzeyi yüksek gelişmiş toplumlarda serbest zaman ve rekreasyon faaliyetlerine katılım zorunlu harcamalar haricinde kalan bütçe ile gerçekleştirilir.

Eğitim: Eğitimli kişilerin rekreatif etkinliklere katılımına daha sık rastlanmaktadır (Tezcan, 1982). Eğitim alarak sosyal statüsünü ve gelir düzeyini arttıran kişinin topluma açık hale geldiği ve bu nedenle rekreasyona yöneldiği düşünülmektedir. Özellikle Amerika ve Kanada’da okullarda verilen serbest zaman eğitiminin rekreasyonun gelişimine katkıda bulunduğu tespit edilmiştir (Erkal, 1981).

Tarih ve köken olarak uzun bir geçmişe sahip olan ülkeler kendi milli rekreatif etkinliklerini sanat, müzik, edebiyat ve spor alanlarında oluştururlar. Yeni dünya ülkelerinde, yeni topluluklarda ise bu kültürün oluşturulması için serbest zaman eğitimi verilerek bu kültür oluşturulabilir.

Teknolojik gelişmeler: “Teknolojinin gelişmesi ile birlikte makineleşmenin artması, otomasyon sistemlerinin kurulması çalışanların serbest zamanlarını arttırırken, diğer yandan geliştirilen yeni ürünler ile günlük hayatın zaman alan zorunluluklarını da kolaylaştırmıştır”. Bulaşık, çamaşır makineleri, yemek makineleri, dondurulmuş gıdalar insan hayatını kolaylaştırmış ve uğraş süresini azaltmıştır. “Gelişmiş spor ve oyun konsolları, tv, film, video gibi aletler rekreasyon etkinlikleri için yeni imkanların ortaya çıkmasını sağlamıştır” (Karaküçük, 2008).

Yerel ve ulusal serbest zaman politikaları: Halkın talepleri ve konunun uzmanlarının çalışmaları sonucu geliştirilen politikalar rekreasyona katılımı doğrudan etkilemektedir. Teknolojideki gelişmeler sonucunda çalışma saatlerinin ve yıllık

izinlerin düzenlenmesi, eğitim sisteminde rekreasyon ile ilgili yapılacak değişiklikler, ulusal destek programlarının açıklanması devlet tarafından rekreasyonu destekleyecek politikalardan bazılarıdır. Bununla birlikte yerel yönetimlerin rekreasyon alanlarını, tesislerini arttırması, malzeme ve ulaşım desteği sağlanması da diğer önemli destekleyici unsurdur.

Sağlık ve zindelik bilincinin artması: Kentleşme ile gelişen ve modern toplumlarda karşımıza bir sorun olarak çıkan hareketsiz yaşam tarzı, kısa ama yoğun iş yükünün getirdiği sağlık sorunları insanları rekreasyona, sağlık ve zindelik açısından daha bilinçli olmaya yönlendirmektedir. Kendilerini bu tür sağlık sorunlarından korumak için insanlar rekreasyon etkinliklerini tercih etmektedirler. “Bedensel ve ruhsal sağlığın etkin bir biçimde elde edilebileceği rekreatif etkinliklerin başında çeşitli spor dalları gelmektedir”. “Bu amaca yönelik etkinlik çeşitleri yarışmacı olmaktan çok zamanı olumlu değerlendirmeyi hedefler. Daha çok maceraya yönelik ve doğa ile iç içe yapılan etkinliklerdir” (Karaküçük, 2008).

Eğlencenin bir sektör haline gelmesi: Eğlence kentleşme ile birlikte gelişip sektör haline gelmiştir. Rekreasyonun alanı içinde yer alan eğlence faaliyetleri insanların serbest zamanlarını değerlendirebilmeleri için imkanlar üretir. Sanatsal etkinlikler temalı-konsept parklar, disko, bar, casino gibi yerler insanların serbest zamanlarını değerlendirebilecekleri eğlence merkezleridir. Bu sektörün gelişmesi doğrudan rekreasyonu destekler niteliktedir. (Karaküçük, 2008).

2.4.5. Rekreasyonun Gelişimi

“Yapılan araştırmalara göre tarihin tüm dönemlerinde farklı şekillerde de olsa rekreasyon etkinliklerine rastlanılmaktadır”. “Eski çağlardan günümüze kadar uzanan bu rekreasyon etkinlikleri farklı özelliklere bağlı olarak çeşitlenerek artmıştır” (Kocaekşi, 2012: 3). Rekreasyonun gelişimi; ilk medeniyetlerden günümüze kadar çeşitli aşamalardan geçerek gerçekleşmiştir. “İlk medeniyetlerde insanlar yaşam boyunca katlandıkları tüm yorgunluklardan, sıkıntılardan uzak durmanın manevi âlemde ve ebedi huzurla mümkün olabileceği inancındaydılar”. Preklasik devirde ve özellikle Mısır’da

sürekli kültür karmaşıklığı vardı. Devlet yöneticileri, mutlak ve ilahi konumdaydılar. Kamu kurumlarının zorlayıcı yönetimi, zorunlu çalışma sistemi, sosyal hayatın genellikle zenginliğe dayandırılması, orta sınıfın serbest zamanlarının olmaması dönemin başlıca özelliklerindendir. Dönemin bu özelliklerinden dolayı orta sınıf vatandaş rekreasyona vakit ayıramamıştır. İmtiyazlı sınıfı oluşturan küçük bir zümre; spor, savaş oyunları, avcılık gibi rekreasyonel etkinliklere katılmışlardır. Klasik dönemde ise, kırsal yaşama, naturalizme ve hümanizme önem verme; güzelliklere karşı ilgi ve sevgi duyma sosyal organizasyonların kuruluşunda etkili olmuştur. Genç nesil, kültürel değerlerin öğrenilmesi konusunda aileleri tarafından yönlendirilmiştir. 19. yüzyılda gerçekleşen endüstrileşme süreci ile insan yaşamında yeni gelişmeler yaşanmıştır. Aşırı şehirleşme, nüfus artışı, yoğun çalışma ve yaşam şartları, çevre kirliliği vb. faktörlerden kaynaklanan strese kurtulma ihtiyacı rekreatif etkinliklere katılma isteğini arttırmıştır. “İkinci Dünya Savaşından sonra gelişmiş ülkelerde serbest zaman artışına paralel olarak refah seviyesinin çok üstünde yaşam standartlarına kavuşulması rekreasyon etkinliklerine hız kazandırmıştır” (Hazar, 2003).

Türkiye’deki rekreasyonel gelişime bakılacak olursa öncelikli olarak Anadolu’ya ve burada var olan Türk toplumlarına bakmakta fayda olacaktır. Anadolu’da genellikle kadın ve erkek tarım ve hayvancılıkla uğraşıp savaş hazırlıkları yaparak zaman geçirmekteydi. Çalışma süreleri dışında ise; savaş için yapılan hazırlıklar oyuna dönüştür, özellikle at üzerinde pek çok oyun ve yarışmalar düzenlenirdi. Eğitim imkânlarının artması, gelir düzeyindeki yükseliş, ulaşım ve haberleşmedeki yenilikler, dışa açılma, tatil kavramının toplumda yaygınlaşması vb. nedenler çalışma dışı zaman içinde serbest zamanın kullanılması ve değerlendirilmesini gerekli kılmıştır. Cumhuriyet’in ilanından sonra devlet, önemli atılımlarla toplumun kültür, sanat ve spor hayatına önemli gelişmeler kazandırmıştır. “1933 yılında kurulan Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, 1936 yılında kurulan konservatuarlar, 1949 yılında kurulan Devlet Tiyatroları, Devlet Senfoni Orkestrası ile Devlet Opera ve Balesi, 1989 yılında kurulan Spor Genel Müdürlüğü, üniversitelerin rekreasyon bölümleri ve şehirlerde kurulan rekreasyon alanları bu atılımlara örnek sayılabilir” (Kocaekşi, 2012).

2.4.5.1. Türkiye ve Dünya’da Rekreasyon

Ülkemizde çeşitli kuruluşlar serbest zamanlarını değerlendirme hususunda bir eğitimden geçmediklerinden bu zamanlarını edilgen ve verimsiz bir şekilde değerlendirdikleri açıktır. “Eğitim politikalarımızda da bir eksiklik olarak görülen bu husus çocuk, genç, yetişkin gibi farklı yaş gruplarında bir gereksinim olarak devam etmekle birlikte gelişmiş veya gelişmekte olan ülkeler açısından sorun haline gelmiştir” (Tezcan, 1976). “Serbest zaman eğitimi ile halkın ve bireylerin serbest zamanları değerlendirmesi hususunda dinsel kuruluşların, devletin, Kızılay, halkevleri gibi kurum ve kuruluşların, kitle iletişim araçlarının katkısı büyüktür”.

Ülkemizde ibadethanelerde gençlere serbest zamanlarında din adamlarınca dinsel eğitimlerin sağlanması, dinsel musikin geliştirilmesi, hat, mimari ve süsleme gibi İslam sanatlarının yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi rekreasyon faaliyetleri açısından önemli katkılardır. Sosyal devlet olgusuna sahip ülkemizde ve diğer pek çok ülkede genel refahı sağlamak ve geliştirmek devletin görevidir. Bu amaçla spor alanları, çocuk bahçeleri, parklar, kapalı salonlar, serbest zaman eğitimi yaptıracak liderler yetiştirmek, okullar açmak devletlerin görevlerindendir. Ayrıca, Kızılay gibi yardım kuruluşları ile gençler için düzenlenen kamplarda hem onlara tatil fırsatları yaratılmakta hem de eğitici programlar ile müzik, resim ve el işleri gibi aktiviteler sunulmaktadır. “Bunların dışında, dil ve edebiyat, güzel sanatlar, spor, tiyatro, sosyal yardım, kurslar, kitaplık ve yayın, tarih ve müzecilik gibi halkevlerinin sundukları etkinlikler serbest zamanların değerlendirilmesinde katkı sağlamaktadır” (Tezcan, 1978).

Ülkemizde gerçekleştirilen rekreatif etkinlikler; Geçlik ve Spor Genel Müdürlükleri, gençlik kampları, çeşitli turizm bölgelerindeki turizm uygulamaları, gönüllü kuruluşlar, genellikle büyük şehirlerde açılan gym center, fitness center, oyun kulüpleri ve üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulların bünyesinde kurulan Öğretmenlik ve Rekreasyon bölümlerinin çalışmaları sayılabilir. Ayrıca, üniversitelerde öğrencilere yönelik rekreatif yarışmalar, eğlenceler, tiyatro faaliyetleri, turnuvalar da rekreasyon kapsamında yapılan çalışmalardır. “Yine, yakın komşu ziyaretleri,

kahvehanede oyun ve sohbetler, piknik gezileri, kabul günleri, hamam sefaları, sinema ve tiyatro gibi faaliyetleri de bu alanda yapılan faaliyetlerden sayabiliriz” (Zorba, 2008). “Okullarda ders dışı etkinlikleri kapsamında Yayın-Kültür ve Edebiyat, Müzik, Resim, Folklor, Müsamere ve Temsil, Kütüphanecilik, Yangın ve Diğer Tehlikeleri Önleme, Gezi ve İnceleme, Okul-İş Yerleri İlişkileri, Tutumlu Olma, Haberleşme, Okul Araç ve Gereçlerini Koruma, Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma, Çocuk Esirgeme, Yeşilay, Kızılay, Sağlık ve Temizlik, Spor Kolu, Fotoğrafçılık, Hayvanları Koruma, Satranç, Okulu Güzelleştirme, Fotoğrafçılık, Turizm ve Tanıtma, Beslenme vb. kol çalışmalarına okulun türü, seviyesi, imkân ve şartları, çevre koşulları ve günümüz imkânları göz önüne alınarak yer verilebilir” (Karaküçük, 1997).

Ülkemizde okullarda ise ayrı ve bilinçli serbest zaman eğitime yer verilmemektedir. Çocuğun serbest zamanını etkili ve evrimli bir şekilde değerlendirmesi sorumluluğu okullara verilmiş olmasına rağmen gerekli müfredat yani içerik verilmediğinden uygulamada bu amaç gerçekleşmemektedir. “Serbest zaman değerlendirmesinde yapılabilecek eylemlerin okul saatlerinin dışına çıkarılamaması ve eğitsel kol çalışmalarının tam olarak uygulanamaması da konuyla ilgili temel sıkıntılardandır” (Tezcan, 1976).

Bugün dünya ülkelerinin önemle üzerinde durdukları konulardan biri de ‘gençlik’ ve ‘onların problem ve ihtiyaçları’ dır. Çünkü milletler geleceklerinin güvence altına alınmasında onların problem ve ihtiyaçlarına eğilerek yapıcı, yaratıcı ve yetenekli bireyler olarak yetiştirilmelerinde hemfikir olmuşlardır. Teknolojik ve endüstriyel gelişmenin bir getirisi olan serbest zamanı olumlu değerlendiremeyen, öğrenim, çalışma, serbest uğraşı ve dinlenme arasında denge kuramayan gençlik fizyolojik ve psikolojik dengesizlikler yaşayıp tüm dünyada huzur kaçıracı boyutlara ulaşmıştır. Son yıllarda tüm ülkelerde yaşanan gençlik bunalımları ve bu sebeple zararlı etkinliklere girişmeleri onların rekreasyon eğitime daha fazla önem verilmesine neden olmuştur. (Karaküçük, 1999).

2.5. Konuyla Alakalı Literatür Çalışması

Güven'in (2018), "Çalışanların Rekreasyon Etkinliklerine Katılım Sıklıklarının Mutluluk Ve Yaşam Kalitesi Üzerine Olan Etkisi" adlı çalışmasında çalışan bireylerin rekreasyonel aktivitelere katılımlarına bireylerin cinsiyetleri, medeni durumları, kıdemleri, yıllık hane gelirleri ve eğitim düzeyleri etki ederken, yaş durumları etki etmediğini dile getirmiştir. Çalışan bireylerin rekreasyonel aktivitelere katılım ve bakış açılarının olumluluk oranları düzeyleri yükseldikçe bireylerin mutluluklarında ve yaşam kalitelerinde de olumlu yönde artış olduğu tespit edilmiştir. Bir başka değişle çalışanlar rekreasyonel aktivitelere ne kadar yüksek seviyede katılım gösterirlerse mutluluklarının ve yaşam kalitelerinin de aynı oranda artacağını dile getirmiştir.

Has'ın (2016), "Sağlık Sektöründe Çalışanların Boş Zamanlarında Rekreasyon Etkinliklerine Katılımlarının Önündeki Engellerin Belirlenmesi (Osmaniye İli Örneği)" adlı çalışmasında çalışanların çalışma ortamındaki fiziki şartların rekreatif faaliyetlere katılımını azaltmayacak şekilde hazırlanması, serbest zamanlarını nerede nasıl değerlendirecekleri konusunda yönlendirmelerin yapılması ve teşvik edilmesi ve rutin yaşamdan tarzından uzak tutacak şekilde programların hazırlanarak sunulması, çalışanların iş ve sosyal hayatlarına katkı sağlayarak serbest zamanlarını verimli şekilde değerlendirmeleri dolayısıyla iş verimini artıracaklarını ifade etmektedir.

Çetinkaya'nın (2015), "Şirket Çalışanlarını Sportif Rekreasyonel Faaliyetlere Katılmaya Motive Eden Unsurların İncelenmesi" adlı çalışmasında diğer çalışmalara benzer açıklamalar yapmıştır. Çetinkaya, çalışanların sportif rekreasyonel faaliyetlere katılmaya motive edilmeli ve bu yönde çalışmalar yapılması gerektiğini söylemiştir. Çalışanların sportif rekreasyonel faaliyetlere motive eden unsurlara etki eden değişkenler belirlenerek, bu değişkenlerle ilgili çözümler üretilmeli şeklinde açıklamalarda bulunmuştur.

Sarıbaş'ın (2010), "Eğirdir Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Çalışanlarının Rekreasyonel Eğilim ve Taleplerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma" adlı

alışmasında iş yerince düzenlenecek rekreasyonel aktivitelerin herkese bir miktar katkı yapacağı açıktır. İletişimsizliğe doğru giden çalışma ortamlarında daha iyi bir çalışma ortamı sağlanması, çalışanların sosyal hayatın kendilerine yüklediğı sorumluluklardan ve çalışma ortamının stres koşullarından kurtarılması adına rekreasyonel faaliyetlere yönelik adımlar kurumlar tarafından atılmalı ve desteklenmeli şeklinde ifade etmiştir.

Tezcan'ın (2007), "Rekreasyon Etkinliklerinin alışanların Performansları Üzerine Etkilerinin İncelenmesi: (Kocaeli Trakya Birlik)" yaptığı bu çalışmasında sosyal etkinliklerde bulunan ve/veya spor yapan birey kendini daha iyi hissedeceğinden bu durum çalışma performansını olumlu yönde etkileyecek ve bu da işletmenin performansının artmasına sebep olacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak literatüre genel çerçeveden bakıldığında çalışanların rekreasyon etkinlikler ile ilgilenmeleri gerek iş hayatında gerekse sosyal hayatında hem daha mutlu hem de daha başarılı oldukları görülmüştür. Rekreasyon etkinliklerine bireyin zaman ayırması için yeterli uygun ortamlar olması gerekmektedir. Bireylerin rekreasyon etkinliklerine yönelişı ile performansında gözle görülür bir artış olacağı araştırmalar doğrultusunda sabit olduğu görülmektedir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Çalışmada tarama modelini kullanılmıştır. Araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek için, öncelikli ilgili literatür taranarak kuramsal temelleri oluşturulmuştur. Verilerin toplanması amacıyla da anket tekniğinden faydalanılmıştır.

Çalışmamız nicel bir çalışmadır. Araştırma tasarımı olarak betimsel tasarım tercih edilmiştir. Betimsel araştırmalar, öz aktarım ve gözlem olmak üzere iki farklı şekilde yapılabilmektedir. Öz aktarım çalışmaları bir alan araştırması olup, araştırmaya konu olan kişiler üzerinde anket toplanarak gerçekleştirilmektedir. Gözlem araştırmaları ise, genel olarak araştırma problemine bağlı olarak ilgili konunun periyodik olarak gözlenmesi sonucu tamamlanmaktadır (Karasar, 1999 Akt: Güven, 2018). Çalışma kapsamında; Çalışan bireylerin, rekreasyona karşı bakış açılarının, rekreasyon etkinliklerine katılım ilişkisini demografik faktörlerden etkilenip etkilenmediği araştırılmış, çalışan bireylerin rekreasyona karşı bakış açılarının, rekreasyonel etkinliklere katılımına etkisi incelenmiştir.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu çalışmaya yaşları 18 ve 60 arasında değişen, Güneydoğu Anadolu Bölgesi Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak illerinde ikamet edip, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan 161 erkek ve 39 kadın toplamda 200 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan bireyler tesadüfi yöntem ile seçilmiştir.

Tablo 3.2. Araştırmanın Evreni ve Araştırmaya Katılanlar

KATILAN BÖLGE	EVREN (SAYI)	ARAŞTIRMAYA KATILANLAR	
Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri (Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak illerinde)	325	SAYI	(%)
		200	%62

Araştırmanın evreni Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak illerinde ikamet edip, gençlik spor il müdürlüklerinde çalışan personellerden oluşturmaktadır. Çalışan toplam personel sayısı evren olarak belirlenmiş ve evren üzerinden kolayda örneklem alma yoluna gidilmiştir. Spor Genel Müdürlüğü insan kaynaklarından alınan verilere göre Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak illerinin gençlik spor il müdürlüklerinde çalışan personelin toplamı 325 sayıda çalışıldığı belirlenmiş ve uygulanan örneklem formülü ile 250 kişiye anket dağıtılmış, ancak bunlardan 211 tane anket geri toplanabilmiştir. Bu 211 anket içerisinde 200 anket araştırma için kullanılabilir veri olarak değerlendirilmiştir.

3.3. Veri Toplama Yöntem ve Araçları

Bu araştırmada tesadüfi veri toplama yöntemi uygulanmıştır. Verilerde rekreasyona bakış açısı ölçeği kullanılmıştır. Anket formlarının bireyler tarafından cevaplanması kişisel görüşme yolu ile elde edilmiştir.

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak illeri gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüklerinde çalışan personelin rekreasyona bakış açısı ile rekreasyonel spora katılım ilişkisi ve bu değişkenler arasındaki ilişkilerin ortaya konması amaçlanmaktadır. Araştırmanın evrenini Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne bağlı gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüklerinde çalışan personelden oluşturmaktadır. Araştırma toplam 200 çalışan personel üzerinde anket uygulanmıştır.

Araştırmamızda analiz edilen veriler 2 bölümden oluşturulmuş anketle toplanmıştır. Araştırmamızda kullanılan ölçeğin içeriği incelendiğinde; birinci bölümde araştırmaya katılan bireylerin demografik özellikleri ölçülmüştür. Bu bölümde bireylerin Cinsiyet, Yaş, Medeni Durum, Eğitim Düzeyi, Gençlik Spor İl Müdürlüğündeki görevi ve Gençlik Spor İl Müdürlüğündeki görev süresinin durumu tespit edilmiştir. Araştırmada kullanılan anketin ikinci bölümünde Gençlik Spor İl Müdürlüğünde çalışan personellerin rekreasyona bakış açısını belirlemek amacıyla 13 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Başaran'ın (1998) doktora tezinden alınan bu anket üçlü likert sorulardan oluşmaktadır.(Cronbach's Alpha 875) İlgili literatür taranarak araştırmaya katılan

bireylerin rekreasyonel spora bakış açısını tespit etmek amacıyla 3'lü likert tipi ölçek tasarlanmıştır. (Akt: Güven, 2018).

3.3.2. İstatiksel Analiz

Araştırmada, bilgi toplama aracı olarak kullanılan anketlere verilen cevaplar “SPSS 25.0 (Statistical Package For Focial Sciences) For Windows” paket programı kullanılarak tanımlanmıştır. Araştırmada kullanılan anketin rekreasyona bakış açısı ölçüldüğü bölümde 3'lü likert tipi ölçek kullanılmıştır. 1= Katılıyorum, 2=Katılmıyorum 3=Fikrim yok şeklinde değerlendirilmiştir.Uygulanan ankette puan yükseldikçe olumsuz bir bakış açısı oluşmaktadır. Tablolar buna göre şekillenmiştir.

Analiz hazır hale getirilen bilgiler, araştırmanın amacına uygun olarak, yüzde, frekans, ağırlıklı ortalama, ki-kare testleri ve cronbach's alpha güvenilirlik katsayısı istatistiksel yöntemleri kullanılarak, 0,05 anlamlılık düzeyinde analiz edilmiştir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bireylerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, gelir seviyesi gibi demografik özellikleri rekreasyonel ölçme çalışmalarında dikkate alınması gereken en önemli noktaların başında gelir. Çünkü kişilerin rekreasyonel alan ve rekreasyonel etkinlik tercihleri demografik özellikleriyle bire bir ilişkilidir. Belirli bir alan için rekreasyonel alan planlaması yapılacaksa, bu alanı kullanacak bireylerin demografik özellikleri öncelikli olarak belirlenmeli ve bu özellikler çerçevesinde planlama yapılmalıdır. Yaş grubu belirli bir yaştan üzerinde olan kullanıcıların yoğun olarak yaşadığı bir bölge için çocuklara yönelik bir rekreasyon alanı planlamak, yanlış alan kullanım kararı vermekten öteye gitmez. Aynı şekilde rekreasyonel etkinliklerde ve bunlara ilişkin etkinlik planlamalarında demografik özelliklerin etkisi yok sayılamaz. İşte bu noktada bir takım sorunlarla karşılaşmamak adına demografik verilerin toplanması ve analiz edilmesi yerinde bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu başlık altında araştırmanın yapıldığı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak illerinde ikamet eden, gençlik spor il müdürlüklerinde çalışan personellerin demografik ve tanımlayıcı istatistiklerin özellikleri incelenecektir. Daha sonra rekreasyona bakış açısı ölçeği ile elde ettiğimiz diğer verileri demografik sorular ile ilişkilendirmek sureti ile tablolara döküp yaptığımız yorumlar ışığında açıklamaya çalışacağız.

Çalışmamıza konu olan gençlik spor il müdürlüklerinde çalışan personelin bakış açıları incelendiğinde;

Çalışmamıza katılan çalışan personellerden 200 çalışan birey katılmıştır. Bunların %81'i erkek, % 19'u kadın bireyler oluşturmaktadır. Araştırmamıza katılan çalışanların yaş dağılımlarına bakıldığında %60'ı 18-31, %26'sı 31-40 yaş, %14'ü 41-50 yaş üzerinde olduğu saptanıp yaş aralıklarından %60'ı 18-31, çoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu da çalışan personelin yaş ortalaması orta yaş grubunda olduğu görülmektedir.

Araştırmamıza katılan %30'u evli, %70'i bekâr bireylerdir. Araştırmamıza katılan çalışanların büyük bir çoğunluğunun bekârdır. Araştırmamıza katılanların % 40'ı 3 yıl ve altı, % 35'i 3- 7 yıl arası, % 15'i 7-15 yıl arası, % 10'u 15 yıl ve üzeri görev süresi ile çalıştığı görülmüştür.

Araştırmamıza katılan bireylerin demografik faktörlerinin sonuncusu olarak bireylerin yıllık hane gelirlerinin dağılımlarına baktığımızda büyük oranda % 80'i 3001-5000 TL olup diğerleri ise % 6'sı 1700 TL ve altı, % 8'i 1701-3000 TL, % 5'i 5001 TL ve üzeri gelire sahip olduğu görülmektedir. Son demografik sorumuzda eğitim sorumuzda ise % 81'i lisans ve üzeri, % 7'si lisans, % 12'si ön lisans mezunudur.

Araştırmamızın diğer ölçeklerinin bulguları incelendiğinde elde edilen sonuçlar ise şu şekildedir.

Rekreasyona katılan bakış açısının cinsiyete göre karşılaştırılmasında 39 kadın, 161 erkekten oluşmaktadır. Spor faaliyetlerine katılımında cinsiyet dağılımı birbirinden uzak durmaktadır. Cinsiyete göre rekreasyona bakış açısı istatistiksel olarak ($p<0,05$) anlamlı bir şekilde farklılaştığı anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre rekreasyona bakış açısı daha olumludur. Şahin'in 2004 yılında aynı ölçek üzerine yaptığı çalışmada spor faaliyetlerine katılan personelin cinsiyet dağılımını birbirine yakın olduğunu tespit etmiştir. 30 yaş ve aşağı grup spor faaliyetlerine katılımında en fazla yüzdeye sahip grubu oluşturduğunu dile getirmiştir. Aynı zamanda yaş aralıklarında bakıldığında bizim ulaştığımız sonuç yaşın istatistiksel olarak ($p>0,05$) anlamlı bir farklılık göstermediği başka bir ifade ile katılımcıların yaşlarına göre rekreasyona bakış açısı değişmediği saptanırken Şahin'in 2004 yaptığı çalışmada ise % 31,7 oranında 31-40 yaş arası yaş gurubu ilerledikçe spor faaliyetlerine katılımın azaldığı görülmekte anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit etmiştir.

Diğer demografik soruların karşılaştırılmalarında analiz sonuçları incelendiğinde eğitim durumuna göre rekreasyona bakış açısı istatistiksel olarak ($p<0,05$) anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Başka bir ifade ile lisans ve üzeri eğitim seviyesine

sahip katılımcılar daha düşük eğitim seviyesine sahip olan katılımcılara göre rekreasyona bakış açısı daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Gelir duruma göre rekreasyona bakış açısı ise istatistiksel olarak ($p>0,05$) anlamlı bir farklılık göstermediği yani katılımcıların gelir seviyelerine göre rekreasyona bakış açısı değişmemektedir.

Şahin'in 2004 yılında yaptığı çalışmada da bu soruya benzer sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Son olarak görev süresine göre rekreasyona bakış açısı ise istatistiksel olarak ($p>0,05$) anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır.

Çalışanların rekreasyona bakış açılarını belirlemek için oluşturulan sorularda cevaplar incelendiğinde; resmi spor teşkilatının genel amacı ülke düzeyinde spor seviyesini yükseltmektir, spor seviyesi, sporun topluma yaygınlaştırılmasıdır, spor seviyesi, lisanslı sporcu sayısıdır, yarışmak ve kazanmaktır, spor, sağlıklı olmaktır, serbest zaman, zamanı serbest geçirmektir, serbest zaman, iş dışında kalan zamandır, serbest zaman fiziki gereksinimlerin dışında kalan zamandır, rekreasyon, zamanı en iyi şekilde değerlendirmektir, rekreasyon, yaratıcı gücü ortaya koyabilmektir, rekreasyon, kişinin kendisini ifade biçimidir, kitle sporu, sporun topluma yaygınlaştırılmasıdır, sporun topluma yaygınlaştırılması önemli değildir, rekreasyona bakış açısı ortalaması ilgili tanımlayıcı istatistik soruların analizine bakıldığında “Serbest zaman, iş dışında kalan zamandır.” ifadesinin ortalamasının en yüksek (1,09) olduğu anlaşılmaktadır.

Daha sonra ise “Kitle sporu, sporun topluma yaygınlaştırılmasıdır.” ifadesinin ortalamasının en yüksek (1,15) olduğu görülmektedir. Buna karşılık, ankete cevap verenlerin % 62,4'ünün sporun topluma yaygınlaştırılması önemli olmadığı ifadesine katılmamakta olduğu tespit edilmiştir. Şahin'in 2004 yılında yaptığı çalışmada aynı soruları soran ise spor faaliyetlerinde bulunan veya bulunmayan personelin cevapları arasında anlamlı bir fark bulunmadığını saptanmıştır.

Şahin'in 2004, sadece “Rekreasyon, yaratıcı gücü ortaya koyabilmektir” ve “rekreasyon, kişinin kendisini ifade biçimidir.” sorularına anlamlı bir fark olduğunu tespit ettiği görülmektedir.

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Ölçeğin Güvenirliliği

	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
Rekreasyona Bakış	13	875

Tablo 1’de araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirlikleri gösterilmiştir. Bir ölçeğin geçerliliği ise o ölçeğin ölçmek istediği değişkeni ne derece ölçtüğüne ilişkindir. Geçerlilik testinin güvenilirlik testinde olduğu gibi dayandığı belli bir katsayı yoktur. Bu nedenle geçerlilik testi kuramsal analizlerle yapılmaktadır. Tablo 1 incelendiğinde araştırmada kullanılan ölçek boyutlarının “yüksek güvenilirlik” düzeyinde (>.80) olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Ölçek ile İlgili Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Ortalama	Std. Sapma	Çarpıklık	Basıklık
Rekreasyona Bakış Açısı Ölçeği	200	3,303	3521	185	489

Tablo 2’de ölçeğin tanımlayıcı istatistiklerine yer verilmiştir. George ve Mallery (2010) göre; çarpıklık ve basıklık değerleri +2,0 ile -2,0 arasında olursa ve Tabachnick ve Fidell (2013) göre; +1,5 ile -1,5 arasında olursa ölçeğin normal dağıldığını ve parametrik testlerin daha geçerli ve güvenilir sonuçlar vereceğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda hareketle araştırmada kullanılan ölçeğin basıklık ve çarpıklık değerleri +2,0 ile -2,0 arasında olduğu için çalışmada parametrik testler olan One-way Anova varyans testi ve bağımsız iki grup T-testi kullanılmıştır.

Tablo 3. Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Normallik Testleri

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Df	p	İstatistik	Df	p
Rekreasyona Bakış Açısı Ölçeği	,186	120	,653	,232	120	,434

P<0,05

Tablo 3'te araştırmada kullanılan ölçeklerin normal dağılıp dağılmadığı tespit etmek için Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk analizi yapılmış ve sonucunda tüm ölçeklerin normal dağılmadığı ($p=0,00<0,05$) belirlenmiştir. Tablo 2'de ölçeğin tanımlayıcı istatistiklerine yer verilmiştir. George ve Mallery (2010) göre; çarpıklık ve basıklık değerleri +2,0 ile -2,0 arasında olursa ve Tabachnick ve Fidell (2013) göre; +1,5 ile -1,5 arasında olursa ölçeğin normal dağıldığını ve parametrik testlerin daha geçerli ve güvenilir sonuçlar vereceğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda hareketle araştırmada kullanılan ölçeğin basıklık ve çarpıklık değerleri +2,0 ile -2,0 arasında olduğu için çalışmada parametrik testler olan One-way Anova varyans testi ve bağımsız iki grup T-testi kullanılmıştır.

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		N	%
Cinsiyet	Kadın	39	19
	Erkek	161	81
Medeni Durum	Bekâr	140	70
	Evli	60	30
Eğitim Durumu	Lise	15	07
	Ön lisans	24	12
	Lisans ve Lisansüstü	161	81

Yaş	30'dan küçük	120	60
	31-40	52	26
	41-50	28	14
Gelir	1700 TL ve altı	12	06
	1701-3000 TL	17	08
	3001-5000 TL	161	80
	5001 TL ve üzeri	10	05
Görev Süresi	3 yıl ve altı	80	40
	3- 7 yıl arası	70	35
	7-15 yıl arası	30	15
	15 yıl ve üzeri	20	10
Rekreasyonel spor faaliyetinde bulunuyor musunuz?	Evet	107	53
	Hayır	93	0,47

Tablo 3'de katılımcıların demografik özelliklerine yer verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde katılımcıların 161 erkek ve 39 kadından oluştuğu, 140 bekâr ve 60 evlinin olduğu, 15 lise 24 lisans ve 161 lisans ve lisansüstü eğitime sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca katılımcıların %60'ı 30 yaş ve altı, %26'sı 31-40 yaş,%14'ü 41-50 yaş arasında ve %80'i 3001-5000 TL arasında gelire sahiptir. Bununla birlikte araştırmaya katılan bireylerin yaklaşık yarısının görev süresi 3 yıl ve altında ve rekreasyonel spor faaliyetinde bulunmaktadır.

Tablo 4. Rekreasyona Bakış Açısı Ölçeği ile İlgili Tanımlayıcı İstatistikler

İFADELER	Ort.	Katılıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Fikrim Yok (0)
		%	%	%
Resmi Spor Teşkilatının genel amacı ülke düzeyinde spor seviyesini yükseltmektir.	1,20	85,6	7,4	7,0
Spor seviyesi, sporun topluma yaygınlaştırılmasıdır.	1,21	84,3	5,2	10,5
Spor seviyesi, lisanslı sporcu sayısıdır.	1,36	78,4	15,8	5,8
Spor, yarışmak ve kazanmaktır.	1,54	41,5	54,6	3,9
Spor, sağlıklı olmaktır.	1,15	89,2	5,8	5,0
Boş zaman, zamanı boşa geçirmektir.	1,44	55,4	42,2	2,4
Boş zaman, iş dışında kalan zamandır.	1,09	92,5	5,3	2,2
Boş zaman fiziki gereksinimlerin dışında kalan zamandır.	1,43	54,2	38,1	7,3
Rekreasyon, zamanı en iyi şekilde değerlendirmektir.	1,25	80,5	10,2	9,3
Rekreasyon, yaratıcı gücü ortaya koyabilmektir.	1,23	82,5	11,2	6,5
Rekreasyon, kişinin kendisini ifade biçimidir.	1,22	84,7	7,1	8,2
Kitle sporu, sporun topluma yaygınlaştırılmasıdır.	1,15	89,1	5,2	5,7
Sporun topluma yaygınlaştırılması önemli değildir.	1,67	32,5	62,4	5,1
Rekreasyona Bakış Açısı Ortalaması	1,303			

1=Katılıyorum, 2=Katılmıyorum, 0=Fikrim Yok

Tablo 4.'te Rekreasyona bakış açısı ile ilgili tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir. Çalışmada puanlama 1=Katılıyorum, 2=Katılmıyorum, 0=Fikrim Yok şeklinde puanlama yapılmıştır. Tablodan görüldüğü gibi “Boş zaman, iş dışında kalan zamandır.” ifadesinin ortalamasının en yüksek (1,09) olduğu anlaşılmaktadır. Daha sonra ise “Kitle sporu, sporun topluma yaygınlaştırılmasıdır.” ifadesinin ortalamasının en yüksek (1,15) olduğu görülmektedir. Buna karşılık, ankete cevap verenlerin % 62’4’ünün sporun topluma yaygınlaştırılması önemli olmadığı ifadesine katılmamaktadırlar.

Tablo 5. Rekreasyona Bakış Açısının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	Gruplar (Cinsiyet)	N	$\bar{X}$	Ss	T	P
Rekreasyona Bakış Açısı	Kadın	39	1,123	,221	-3,423	0,001*
	Erkek	161	1,384	,345		

P<0,05

Tablo 5'te rekreasyona bakış açısı cinsiyete göre t testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde cinsiyete göre rekreasyona bakış açısı istatistiksel olarak ($p<0,05$) anlamlı bir şekilde farklılaştığı anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre rekreasyona bakış açısı daha olumludur.

Tablo 6. Rekreasyona Bakış Açısının Medeni Duruma Göre Karşılaştırılması

	Gruplar (Medeni Durum)	N	$\bar{X}$	Ss	T	P
Rekreasyona Bakış Açısı	Bekâr	140	1,281	,321	-983	0,225
	Evli	60	1,3324	,455		

P<0,05

Tablo 6'te rekreasyona bakış açısı medeni duruma göre t testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde medeni duruma göre rekreasyona bakış açısı istatistiksel olarak ($p>0,05$) anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile katılımcıların evli veya bekâr olmalarına göre rekreasyona bakış açısı değişmemektedir.

Tablo 7. Rekreasyona Bakış Açısının Rekreasyonel Spor Faaliyetinde Bulunma Durumu Göre Karşılaştırılması

	Rekreasyonel Spor Faaliyetinde Bulunma Durumu	N	$\bar{X}$	Ss	T	P
Rekreasyona Bakış Açısı	Evet	107	1,146	,158	-4,393	0,000*
	Hayır	93	1,450	,325		

P<0,05

Tablo 7’de rekreasyona bakış açısı cinsiyete göre t testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde rekreasyonel spor faaliyetinde bulunma durumuna göre rekreasyona bakış açısı istatistiksel olarak ($p<0,05$) anlamlı bir şekilde farklılaştığı anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile rekreasyonel spor faaliyetinde bulunan katılımcılar bulunmayan katılımcılara göre rekreasyona bakış açısı daha olumludur.

Tablo 8. Rekreasyona Bakış Açısının Eğitim Duruma Göre Karşılaştırılması

	Gruplar (Eğitim Durumu)	N	$\bar{X}$	Ss	F	P
Rekreasyona Bakış Açısı	Lise	15	1,421	,351	3,545	0,049
	Ön lisans	24	1,384	,258		
	Lisans ve Lisansüstü	161	1,262	,196		

P<0,05

Tablo 8’de rekreasyona bakış açısı eğitim durumuna göre ANOVA testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde eğitim durumuna göre rekreasyona bakış açısı istatistiksel olarak ($p<0,05$) anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Başka bir ifade ile lisans ve üzeri eğitim seviyesine sahip katılımcılar daha düşük eğitim seviyesine sahip olan katılımcılara göre rekreasyona bakış açısı daha olumludur.

Tablo 9. Rekreasyona Bakış Açısının Yaşa Göre Karşılaştırılması

	Gruplar (Yaş)	N	$\bar{X}$	Ss	F	P
Rekreasyona Bakış Açısı	30 ve altı	120	1,285	,452	,543	0,658
	31-40	52	1,292	,245		
	41-50	28	1,315	,252		

P<0,05

Tablo 9’da rekreasyona bakış açısı medeni duruma göre ANOVA testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde yaşa göre rekreasyona bakış açısı istatistiksel olarak ($p>0,05$) anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile katılımcıların yaşlarına göre rekreasyona bakış açısı değişmemektedir.

Tablo 10. Rekreasyona Bakış Açısının Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Gruplar (Gelir Durumu)	N	$\bar{X}$	Ss	F	P
Rekreasyona Bakış Açısı	1700 TL ve altı	12	1,281	,296	,768	0,541
	1701-3000 TL	17	1,305	,154		
	3001-5000 TL	161	1,342	,296		
	5001 TL ve üzeri	10	1,295	,601		

P<0,05

Tablo 10’da rekreasyona bakış açısı gelir duruma göre ANOVA testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde gelir duruma göre rekreasyona bakış açısı istatistiksel olarak ($p>0,05$) anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır.

Başka bir ifade ile katılımcıların gelir seviyelerine göre rekreasyona bakış açısı değişmemektedir.

Tablo 11. Rekreasyona Bakış Açısının Görev Süresine Göre Karşılaştırılması

	Gruplar (Görev Süresi)	N	$\bar{X}$	Ss	F	P
Rekreasyona Bakış Açısı	3 yıl ve altı	80	1,295	,202	,564	0,698
	3- 7 yıl arası	70	1,324	,195		
	7-15 yıl arası	30	1,285	,226		
	15 yıl ve üzeri	20	1,315	,345		

P<0,05

Tablo 11’de katılımcıların görev süresine göre rekreasyona bakış açısı ANOVA testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde görev süresine göre rekreasyona bakış açısı istatistiksel olarak ($p>0,05$) anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile katılımcıların görev süresine göre rekreasyona bakış açısı değişmemektedir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Çağımız insanı fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönden daha sağlıklı olabilmek, kendini gerçekleştirmek ve işindeki başarısını daha da artırmak için rekreasyon faaliyetlerine daha fazla yönelmiştir. Serbest zamanların verimli bir şekilde değerlendirilmesi insan hayatının her evresinde çok önemlidir. Ancak çalışan bireylerin daha verimli bir şekilde çalışması için serbest zamanlarını değerlendirme şekilleri çok önemlidir.

Bu çalışmada Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak gençlik spor il müdürlüklerinde çalışan personeller üzerine değerlendirilmiştir. Bu bağlamda çalışmamızda; Rekreasyon faaliyetleri, gençlik, gençlik ve spor bakanlığı genel işleyiş durumlarını, zaman ve rekreasyon ile alakalı hususlar ve son olarak geçmişten günümüze konu ile alakalı literatür alan yazısı değerlendirilmiştir.

Araştırmanın bulguları ve değerlendirilen sonuçlar göz önüne alındığında bazı önerilerde bulunulabilir.

- Rekreasyon aktivitelerini arttırmaya yönelik etkinlik türleri geliştirilmelidir. Bu etkinliklerin personelin rekreasyona bakış açılarının katılım üzerindeki olumlu etkilerini vurgulayan eğitim programlarının düzenlenmesi, katılımcıların rekreasyona katılım düzeylerindeki artışına yardımcı olacaktır.

- Kadın katılımcıları rekreasyonel aktivite ve etkinliklere yönelterek cinsiyetler arasındaki katılım düzey farkının azalmasına yardımcı olmak için akademik çalışmalar yapılmalıdır.

- Rekreasyon aktiviteleri bireylerin fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik anlamda ihtiyaç duyduğu gereksinimlere karşılık verebilen etkinliklerdir. Bu açıdan bireylerin rekreasyon aktivitelerine yönlendirilmesi ve bilinçli şekilde serbest zamanlarını değerlendirebilmeleri, toplum refahı açısından büyük önem taşımaktadır. Bu durumda

bireyleri rekreasyonel aktivitelere daha çok zaman ayırabilmeleri için bir öneri olarak çalışma saatlerinin azaltılması gerekmektedir.

- Gelecekte bu alanda yapılacak çalışmalarda daha fazla sayıda aktivite imkanı ve katılımcısının olduğu örneklemelerin araştırmaya dâhil edilmesi genellenebilirliği arttırılabilir.

- Çalışan personelin aktivite uygulayıcılarının evli ve evli-çocuklu çalışan bireylere yönelik aktiviteler ve organizasyonlar tasarımları, katılımcıların katılım düzeylerini arttıracaktır.

- Rekreasyona katılım oranı yüksek olan toplumlar gelişmeye ve geliştirmeye yatkın toplumlardır. Bu açıdan bakış açılarının pozitif yönde olması rekreasyona katılım için büyük oranda etkisi olduğu tespit edilen, rekreasyon aktivitelerinin devlet tarafından önemsenmesi ve desteklenmesi bu alanın gelişiminde ve toplumun gelişiminde önemli ölçüde etkisi olacaktır.

- Bireylerin aktivitelere katılım düzeylerini arttıracak ve aynı oranda yaşam kaliteleri de artacak rekreasyon faaliyetlerinin tasarlanması ve teşvik edilmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Bu çalışma “Güneydoğu Anadolu Bölgesi Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinde Çalışan Personelin Rekreasyona Bakış Açısı İle Rekreasyonel Spora Katılım İlişkisi” üzerine etkisini incelemiştir. Farklı iş ve meslek alanlarında yapılacak benzer çalışmalar ile çalışma bulgularının mukayese edilmesi çalışmayı daha değerli kılacaktır. Çalışmamızın yapılacak birçok çalışmaya ışık tutması çalışmamızın asıl hedeflerindendir.

KAYNAKÇA

- Addington, Ö. E., (1993). Yüzde Yüz Düşünce Gücü, Çev., B. Çetinkaya, Akaşa Yayınları, İstanbul.
- Adıgüzel O. Yüksel H. Tarihsel Süreçte Çalışma Kavramı ve Bir Kırılma Noktası Olarak Sanayi Devrimi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 2011;48(553): 69 – 81
- Aktan,(2005). Coşkun Can İstiklal Vural (Ed)., Bilgi Çağında Bilgi Yönetimi, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Argan, M.,(2007). Eğlence Pazarlaması, Ankara: Detay Yayıncılık
- Baltaş, A. ve Baltaş, Z., (1987). Başarılı Ve Sağlıklı Olmak İçin Stres Ve Başa Çıkma Yolları, 5. Baskı, Remzi Kitapevi, İstanbul.
- Barata B,(2015). Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerine Bağlı Gençlik Merkezlerinin 15-29 Yaş Arasındaki Gençler Tarafından Bilinirlik Düzeyi. Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Bozatay, H., (1998). Devlet Memurlarının Rekreatif Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma (Çanakkale İli Uygulaması), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniv. Sbe, Sakarya.
- Brown, T.D, O’connor, J.P. Ve Barkatsas, A.N, 2009. Instrumentation And motivations for organised cycling: The development of the Cyclist Motivation instrument (Cmı), Journal Of Sports Science and medicine.
- Corwyn, RF., (2000). The factor structure of global selfesteem among adolescents and adults. Journal of Research in Personality, 34, p. 357-79.
- Çetinkaya, G., (2011). Türkiye’de Rerkreasyon Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi; 1985–2010 Dönemi. *Sport Sciences*.

Çotuksöken B. (2007), Birey Olarak Gençler ve Gönüllülük, ÇYDD,

Çuhadaroglu F., (1986). Üniversite öğrencilerinde psikiyatrik semptom dağılımı.

XXII. Ulusal psikiyatri ve nörolojik bilimler kongresi bilimsel çalışmaları.

Saygılı R., editör. İzmir: Ege Üniversitesi Basımı.

Devlet Planlama Teşkilatı. (2005). Ekonomik ve sosyal göstergeler (1950–2004).

Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.

Erkal, M., (1981). “Sosyolojik Açıdan Spor”, Filiz Kitapevi, İstanbul, s: 10

Erkal, ME,(1992). Sosyolojik Açıdan Spor, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay.

İstanbul.

Erturan E,(2014). Türkiye’de Spor Yönetiminin Neoliberal Dönüşümü. Ankara:

Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor

Anabilim Dalı Amme idaresi dergisi.

Eser,(2007). H.B. Üniversite Gençliğinin Siyasal Tutumları Üzerine Bir İnceleme –

SDÜ Örneği

Gençlik Dönemleri:<http://tahtakalem.net/genclik-donemi-ve-kimlik-olusumu-konu-anlatimiozeti-felsefe/3878> Erişim Tarihi: 22.12.2018.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Kuruluşu, <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce> Erişim Tarihi: 18.02.2019.

Gençlik ve Spor Bakanlığı: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/4.5.638.pdf>

Gençlik Yaş Aralığı: <http://www.sosyalhizmetuzmani.org/genclikdonemleri.htm> Erişim Tarihi: 25.12.2018

Gül, T. , Karaçar, E. , Kement, Ü. , Paslı, M. M. , Yayla, Ö. , Erol, E. ve Göker, G.

(2014). Rekreasyon Olgusuna Genel Bakış. A. Yaylı (Ed.). Rekreasyona

Giriş içinde. Ankara: Detay Yayıncılık.

- Günel İ. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Taşra Teşkilatlarında Görev Yapan İl Müdürleri ve Şube Müdürlerinin Empati Becerilerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2014:41-42
- Güven, Y. (2018). Çalışanların Rekreasyon Etkinliklerine Katılım Sıklıklarının Mutluluk Ve Yaşam Kalitesi Üzerine Olan Etkisi, Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hacıoğlu, N. , Gökdeniz, A. (1998). Serbest Zaman ve Rekreasyon Yönetimi, Balıkesir.
- Hacıoğlu, N. , Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2003). Serbest Zaman ve Rekreasyon Yönetimi Örnek Animasyon Uygulamaları. A. Gökdeniz (Ed.). Serbest Zaman ve Rekreasyon Kavramlarının Analizi içinde. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hazar, A.(2003). Rekreasyon ve Animasyon. 2. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık
- Hazar, A. (2009). *Rekreasyon Ve Animasyon*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Heaven C,(2012). Tubridy M, Global Youth Culture and Youth Identity, chapter 11, page. 150
- Hiç yılmaz, E. (2012). 1912-2012 Türkiye'de Bisikletin 100 Yıllık Tarihi. İstanbul: Promat Basın Yayın.
- Holland, M. (2002). Guide to citing Internet sources [online], Poole, Bournemouth University,http://www.bournemouth.ac.uk/library/using/guide_to_citing_internet_sourc.html [Ziyaret Tarihi: 4 Kasım 2002].
- Karaküçük, S. (1999). Rekreasyon ve Serbest Zamanları Değerlendirme. 3.Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.

- Karaküçük, S., (2008). Rekreasyon (Serbest Zamanları Değerlendirme). 6.Baskı.
Ankara: Gazi
- Kılbaş, Ş. (2001). Varoluşçu Eğitim Felsefesi Açısından Eğitsel Etkinlikler.
Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2(19), 34-35.
- Kocaekşi, S. (2012). Serbest zaman ve rekreasyon yönetimi. Baskı. Eskişehir:
Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Kurtaran Y, Nemutlu G, (2008). Gençlik Çalışmaları Temelinde Gençlik Politikaları
Önerileri, (der.)
- Mackenzie, R. A.(1985). Zaman Tuzağı – Zamanı Nasıl Denetlersiniz, Çev. Yakut
Güner, İlgı Yayıncılık, İstanbul.
- Örteş, G. (2010). Gençlik Ve Spor İl Müdürlüklerine Bağlı Gençlik Merkezlerinin
15-26 Yaş Arasındaki Gençler Tarafından Bilinirlik Düzeyi (Kocaeli İli
Uygulaması), Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Özer, E. Z. ve Çavuşoğlu, F., (2014). Rekreasyonel Bir Faaliyet Olarak Yerel
Etkinliklerin Kırsal Turizme Etkisi. *International Journal Of Science
Culture And Sport*.
- Ramazanoğlu T. M. (2018). Gençlik Hizmetleri Spor İl Müdürlüğü Personelinin İş
Doyum Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması,
Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Sakarya, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Resmi Gazete (Sayı: 20096 (Mükerrer)). Erişim adresi:
http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/20096_1.pdf.

- Saygın, Y. (2008). Üniversite Öğrencilerinin sosyal destek, benlik saygısı ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Sivan, A. and Ruskin, H. (2000). Leisure Education, Community Development and Populations with Special Needs. New York, CABI Publishing.
- Şekeroğlu MÖ,(2013). Gençlik Ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı Çalışanlarının İş-Aile Ve Aile-İş Çatışmalarının Yaşam Doyumuyla İlişkisinin İncelenmesi” Doktora Tezi, Ankara; Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Tezcan M. (1982). Sosyolojik Açıdan Bos Zamanların Değerlendirilmesi, A.Ü. Yayını, Ankara.
- Tezcan, M. (1976). Serbest zaman eğitimi ve eğitim politikamız. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 9(1).
- Tezcan, M. (1977). Serbest Zaman Sosyolojisi, Ankara: Doğan Matbaası.
- Tezcan, M. (1978). Serbest zamanları değerlendirilmesi sorununun sosyolojik ve eğitimsel yönleri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 11(1).
- Tezcan, M., (1991). Eğitim Sosyolojisi, 6. Baskı, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Turhan, F. H. (2018). Gençlik Ve Spor Bakanlığı’na Bağlı Gençlik Merkezlerinde Çalışan Gençlik Liderlerinin Yaşam Kalite Düzeylerinin İncelenmesi, Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Elazığ.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası:

<https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>=Erişim Tarihi: 10. 12.2018.

Uzunoglu, S.(1992). Zaman Sermayesi, Zaman Gazetesi

Yahşi, Ü. (2014). Gençlik ve Spor Bakanlığı Personelinin Örgüt İklimi Algıları İle Örgütsel Yaratıcılık Düzeyi. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Yentürk N, Kurtaran Y. Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları 2008 İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Yılmaz, S. (2004). Serçeme Vadisinin Rekreatyonel Kullanım Potansiyelinin Belirlenmesi. Ekoloji Çevre Dergisi, 13 (51)

Zorba, E. (2008). Türkiye’de rekreasyona bakış açısı ve gelişimi. Gazi Haber Dergisi, Ankara.

[638 Sayılı Gençlik Ve Spor Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname](http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/35/10/) <http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/35/10/> Teskilat ve Gorevleri = Erişim Tarihi, 30.11.2018.

EKLER

BİLGİ FORMU

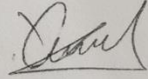
ANKET

Batman Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Anabilim Dalında Yüksek Lisans öğrencisiyim."Güneydoğu Anadolu Bölgesi Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personelin rekreasyona bakış açısı ile rekreasyonel spora katılım ilişkisi" adlı tezim için gerekli araştırmada sizlerin vereceği yanıtlar ile tezimde doğru,güvenilir ve hızlı bir çalışma ortamına gireceğim inancındayım.

Vereceğiniz tüm bilgiler sadece bu bilimsel araştırmada kullanılacaktır.

Bu araştırmada evren olarak Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerinde çalışan personel seçilmiştir.

Bu konuda yapacağınız yardım ile gösterdiğiniz özen ve ilginiz için şimdiden teşekkür ederim.

Yunus YALMAN

Adres:

Huzur Mahallesi 515. Sokak No:56

Batman/MERKEZ

Tel:05348337111

ANKET SORULARI

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

BÖLÜM I

Bu bölümde, kişisel durumunuzla ilgili bazı sorular bulunmaktadır. Lütfen size en uygun gelen seçeneğin karşısındaki kutucuğu işaretleyiniz.

1- Yaşınız:

- a- ☐ 30 dan küçük
- b- ☐ 31-40
- c- ☐ 41-50
- d- ☐ 51-60
- e- ☐ 60 ve yukarısı

2- Cinsiyetiniz:

- a- ☐ Kadın
- b- ☐ Erkek

3- Eğitim düzeyiniz: (En son bitirdiğiniz düzey)

- a- ☐ Lisans
- b- ☐ Ön Lisans (2 Yıllık)
- c- ☐ Lisans
- d- ☐ Mastır
- e- ☐ Doktora

4- Medeni haliniz:

- a- ☐ Evli
- b- ☐ Bekar
- c- ☐ Boşanmış
- d- ☐ Dul

5- En son mezun olduğunuz okulun ve bölümün adı:

.....

6- Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğündeki göreviniz:

.....

7- Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğündeki görev süreniz:

- a- ☐ 1 yıl ve daha az
- b- ☐ 1-3 yıl 0
- c- ☐ 4-6 yıl
- d- ☐ 7-9 yıl
- e- ☐ 10 yıl ve üzeri

8- Sizin/Ailenizin aylık geliri:

- a- ☐ 1500 tl ve altı
- b- ☐ 1500-2000 tl
- c- ☐ 2000-2500 tl
- d- ☐ 2500 tl ve üstü

9- Serbest zamanlarınızda rekreasyonel spor faaliyetinde bulunuyor musunuz? -

- a- ☐ Evet
- b- ☐ Hayır

Cevabınız evet ise;

9.1. Bu faaliyetler nelerdir?(Birden fazla sık işaretlenebilir)

- a- ☐ Jogging
- b- ☐ Yürüyüş
- c- ☐ Futbol
- d- ☐ Voleybol
- e- ☐ Basketbol
- f- ☐ Aerobic – Step
- g- ☐ Yüzme
- h- ☐ Bilardo
- i- ☐ Vücut geliştirme
- j- ☐ Diğer.....

9.2. Bu faaliyete ne kadar zaman ayırabiliyorsunuz?

- a- ☐ Haftada 1
- b- ☐ Haftada 2
- c- ☐ Haftada 3
- d- ☐ Zamanım olduğunda
- e- ☐ Haftasonları
- f- ☐ Tatillerde
- g- ☐ Diğer.....

9.3. Bu faaliyeti kiminle yapıyorsunuz?

- a- ☐ Yalnız
- b- ☐ Arkadaş grubumla
- c- ☐ Ailemle
- d- ☐ Bir lider önderliğinde
- e- ☐ Diğer

9.4. Serbest zamanlarınızda spor faaliyetinde bulunma nedenleriniz?

- a- ☐ Sağlıklı ve mutlu olmak
- b- ☐ Hoşça vakit geçirmek
- c- ☐ Monotonluktan kurtulmak
- d- ☐ Deşarj olmak (Stres atmak)
- e- ☐ Fiziksel seviyeyi yükseltmek
- f- ☐ Bir grubun üyesi olmak
- g- ☐ Yeni arkadaşlar edinmek
- h- ☐ Doktor tavsiyesine uymak
- i- ☐ Serbest zamanlarımı değerlendirmek
- j- ☐ Diğer.....

Cevabınız hayır ise;

10- Bunun nedenleri nelerdir? (Birden fazla ise bu maddeleri önem sırasına göre numaralandırınız.)

- a- () Yeterince zamanım yok.
- b- () Arkadaş grubum yok. (faaliyete katılacak)
- c- () Nasıl katılacağımı bilmiyorum.
- d- () Buna ayıracak ekonomik kaynağım yok.
- e- () Bunun çok gerekli olduğunu düşünmüyorum.
- f- () Çevremde mevcut rekreasyon programları yok.
- g- () Bu konu hakkında bilgim yok.
- h- () Ailem daha öncelikli geliyor.
- ı- () Vücudum bu tür etkinliklere uygun değil.
- i- () Çevremdeki tesisler yeterli değil.
- j- () Beni bu konuda yönlendirecek kimse yok.
- k- () Diğer.....

EK.B

REKREASYONA BAKIŞ AÇISI

BÖLÜM II

Bu bölümdeki soruların amacı ankete katılan kişilerin rekreasyon konusunda ne düzeyde bilgi sahibi olduklarını değerlendirmek için hazırlanmıştır.

- 1- Resmi Spor Teşkilatının genel amacı ülke düzeyinde spor seviyesini yükseltmektir.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 2- Spor seviyesi, sporun topluma yaygınlaştırılmasıdır.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 3- Spor seviyesi, lisanslı sporcu sayısıdır.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 4- Spor, yarışmak ve kazanmaktır.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 5- Spor, sağlıklı olmaktır.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 6- Serbest zaman, zamanı boşa geçirmektir.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 7- Serbest zaman, iş dışında kalan zamandır.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 8- Serbest zaman, fiziki gereksinimlerin dışında kalan zamandır.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 9- Rekreasyon, zamanı en iyi şekilde değerlendirmektir.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 10- Rekreasyon, yaratıcı gücü ortaya koyabilmektir.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 11- Rekreasyon, kişinin kendisini ifade biçimidir.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 12- Kitle sporu, sporun topluma yaygınlaştırılmasıdır.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok
- 13- Sporun topluma yaygınlaştırılması önemli değildir.
() Katılıyorum () Katılmıyorum () Fikrim yok

ÖZGEÇMİŞ**KİŞİSEL BİLGİLER**

Adı Soyadı: Yunus YALMAN

Uyruğu: T.C.

Doğum Yeri ve Tarihi: Batman

Telefon No: 534 833 71 11

E-mail: ynsylmn72@gmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ**Bitirme Yılı**

Lise: Cumhuriyet Lisesi

2006

Lisans: Dicle Üniversitesi

2014

Yüksek Lisans:

2019

Doktora:

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl
2014-2019

Kurum
Milli Eğitim Bakanlığı

Görevi
Öğretmen